

SLOVENSKÁ HOLSTEINSKÁ ASOCIÁCIA

august 2014

maxiinfo

Obsah

Ak znížite výskyt mastitídy, zlepšíte tým reprodukciu...	3
Ako správne kŕmiť mliečne jalovice...	5
Európa bez mliečnych kvót...	7
„Farmárske bleskovky“... FirstFarms po tretí krát...	9
Fatrix Urea® – postupne uvoľňujúca sa vysoko využiteľná močovina...	10
Genomika – ako ďalej...?	11
SOP – biohygiena v maštali	12
Valiant – úspech nie je náhoda	14
Intrazáľna vakcinácia môže pomôcť našim teľatám...?	16
„Naj šľachtiteľský chov 2013“...	17
Zlepšenie príjmu sušiny pri dojniciach je faktor ovplyvňujúci výrobnú cenu mlieka...	20
Podpory rozhodnú o budúcnosti...	23
Predstavujeme Vám...	24
Správny odchov mladého dobytku je kľúčom k ziskovosti...	28
Šľachtením sa dá znížiť používanie antibiotík...	32
Top 200 fariem Slovensko podľa kg mlieka 1. október 2013 – 30. jún 2014	33
Top 150 fariem 1. laktácie Slovensko podľa kg mlieka 1. október 2013 – 30. jún 2014	37

Maxiinfo pripravili

Ing. Igor Lichanec
Dr. Jozef Galata
Ing. Ivan Hrica

Vydáva:

SLOVENSKÁ HOLSTEINSKÁ ASOCIÁCIA © 2014
Nádražná 36, 900 28 Ivanka pri Dunaji
tel.: +421 – 2 – 4594 3715, 4594 3741
e-mail: holstein@holstein.sk
www.holstein.sk

Grafické a DTP spracovanie, litografie a tlač:
KURIÉR plus REKLAMA, s.r.o.

Časopisy s nadhľadom

Vydavateľská skupina periodík
pre poľnohospodárov, chovateľov
a veterinárov Vám ponúka
výhodné predplatné časopisov

Slovenský CHOV®

Mesačník pre chovateľov HZ a veterinárov. Prináša najnovšie informácie z oblasti genetiky a šľachtenia, výživy a kŕmenia, techniky a starostlivosti o zdravie HZ. Predplatelia obdržia ako bonus exkluzívnu publikáciu NAJ a každomesačne zdarma aj **AGROMAGAZÍN** - mesačník o ekonomike, financiách a bioenergetike. www.slovenskychov.sk

naše pole®

Mesačník pre pestovateľov rastlín s dôrazom na ochranu, správnu agrotechniku, starostlivosť o pôdu, agroekológiu. Predplatelia obdržia ako bonus exkluzívnu publikáciu NAJ a dostávajú zdarma aj **AGROMAGAZÍN** - mesačník o ekonomike, financiách a bioenergetike. www.nasepole.sk

Moderná mechanizácia® v poľnohospodárstve

Mesačník o technike a technológiách v poľnohospodárstve a potravinárskom priemysle a ekonomicky efektívnej exploatacii modernej mechanizácie pri poľných prácach a chove HZ. Predplatiteľom je zároveň zdarma distribuovaný aj **AGROMAGAZÍN**. www.mmpress.sk

sady a vinice

Dvojmesačník pre pestovateľov všetkých druhov ovocných plodín a viniča. Dôraz je kladený na rôzne systémy ochrany proti chorobám a škodcom a moderné agrotechnické metódy s dôrazom na rez a tvarovanie. Neobchádza sa ani problematika výživy, zavlažovania, skladovania a odbytu. Zaoberá sa aj trendmi v oblasti nových odrôd. www.sadyavinice.sk

AGROMAGAZÍN

Vychádza každomesačne v časopisovom formáte. Zameriava sa na ekonomické a finančné analýzy, prognózy vývoja, legislatívu, komparáciu cien jednotlivých komodít. Prináša rozhovory s topmanažermi odvetvia a ich pohľady na perspektívu rozvoja agrosektora v zjednotenej Európe. www.agromagazin.sk

VINOTÉKA

Časopis plný vína. V pravidelných rubrikách sa dočítate o najnovších udalostiach okolo slovenských vín, ako aj reportáže z vinársky atraktívnych lokalít celého sveta. V testoch vín, ktoré pravidelne uskutočňujú naši špičkoví odborníci, sa dozviete o výnimočných mokoch našej i zahraničnej proveniencie, ako aj ďalších novinkách a zaujímavostiach zo sveta vína. www.vinko.sk

Ak znížite výskyt mastitídy, zlepšite tým reprodukciu...

Jeff Stevenson, Hoard's Dairyman

Zdravie vemena mliečnej kravy má priamy vplyv na jej fertilitu. Subklinická mastitída (90 percent všetkých prípadov mastitídy) má za následok zvýšenie počtu somatických buniek, no nevyvoláva žiadne viditeľné symptómy zhoršenej kvality mlieka alebo infekcie vemena.

Naopak, pri klinickej mastitíde mlieko býva vodnaté, nemá typické zafarbenie, obsahuje zrazeniny a vločky. Infikované štvrtky opúchajú, sú horúce a citlivé na dotyk. Počet somatických buniek je veľmi vysoký.

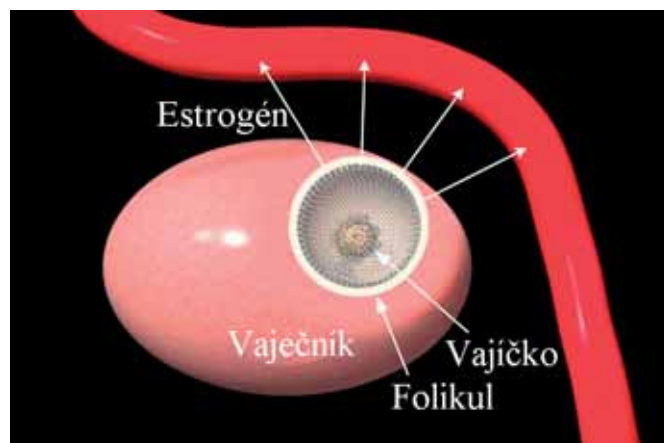
Aj keď subklinická mastitída nie je na prvý pohľad očividná, z ekonomického hľadiska je dôležitá, pretože sa môže zmeniť na klinickú, ktorá znamená straty na predajnom mlieku. Navyše, spontánne sa vyskytujúce subklinické a klinické mastitídy spôsobujú, že počet dní do pripustenia je vyšší, miera reprodukcie znížená a predlžuje sa obdobie od oteľnia po začatie cyklu ruje.

Mnohé štúdie naznačujú, že kravy so zvýšeným počtom somatických buniek sú menej plodné. Ďalej, v kombinácii s laminitídou, sú náchylné na anovuláciu po pôrode (nie sú schopné ísť do normálneho cyklu). Pozrime sa preto na túto súvislosť medzi počtom somatických buniek a mastitídou a jej vplyv na reprodukciu podrobnejšie.

Vysoký počet somatických buniek a funkcia vaječníkov...

V štúdiu sa zistilo, že počas prvých piatich dní pred ovuláciou, nie je rozdiel v koncentrácii progesteronu a estradiolu u mliečnych kráv, u ktorých folikulárne fázy vaječníkov boli synchronizované. Porovnávali sa zdravé zvieratá so zvieratami s vysokým počtom somatických buniek (ďalej SB) alebo s vysokým SB + laminitídou.

No v najnovšej štúdiu kráv s chronickou mastitídou, ktoré

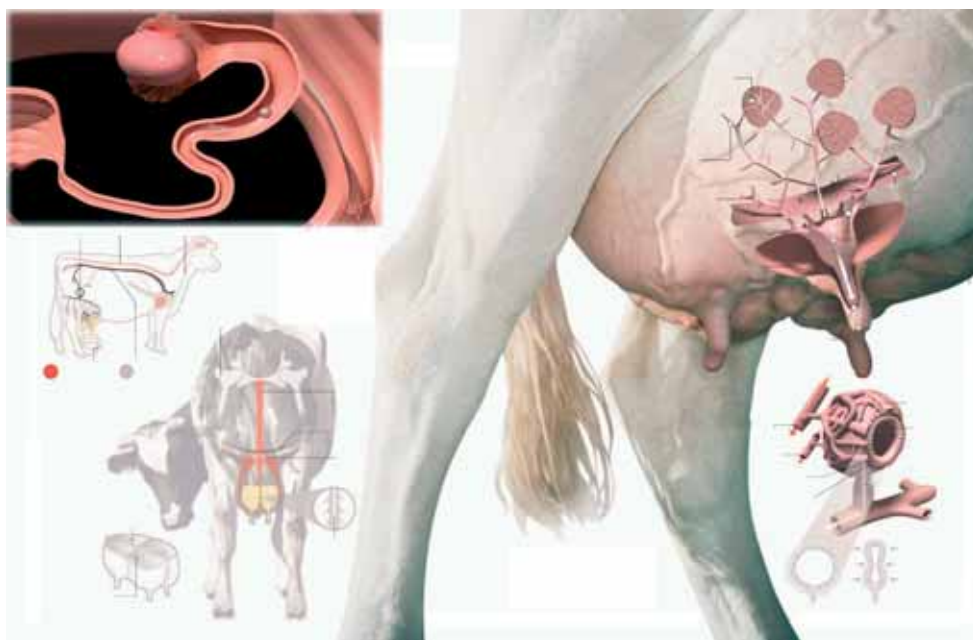
boli rozdelené do štyroch skupín s nízkym, miernym, vysokým a kritickým stupňom infekcie, už rozdiely vo funkcii folikulov zaznamenané boli. Tak preantrálne (folikuly menšie ako 1 mm) ako aj antrálne (väčšina folikulov je viditeľná voľným okom) boli odobraté z vaječníkov kráv pri porážke na bitúnku.

Hoci počet primordiálnych a primárnych foliklov a folikulov s priemerom od 1 do 7 mm nebol ovplyvnený stupňom infekcie, významný účinok stupňa infekcie bol pozorovaný na všetkých sekundárnych preantrálnych folikuloch a na množstve väčších folikulov s priemerom väčším ako 8 mm. Ďalšia analýza najviac postihnutých zvierat ukázala zníženú hustotu cievného riečišťa a väčší výskyt fibrózneho podporného väzivového tkaniva na vonkajšej kortikálnej oblasti vaječníkov.

Autori dospeli k názoru, že k zníženej plodnosti kráv s chronickou mastitídou dochádza cez pôsobenie na vaječníky, zmenou dynamiky vývoja folikulov. Vo vaječníku nastáva redukcia vaskulárneho lôžka a tvorí sa viac fibrotického tkaniva s priamym účinkom na vajíčko.

Vysoký počet SB a príznaky ruje...

S cieľom zistiť vplyv počtu SB na prejavy a charakter ruje, vedci skúmali skupinu 28 kráv. Frekvencia a intenzita ôsmich odlišných prejavov správania sa merala každých 30 minút, raz za 3 hodiny počas siedmich dní. Každému prejavu bol pridelený istý počet bodov na základe frekvencie výskytu počas 30 minútového úseku pozorovania. Boli to: nepokoj = 3 body, pričuchnutie a ohrnutie horného pysku = 3 body, očuchávanie vulvy = 10 bodov, skákanie ale bez reflexu nehybnosti = 10 bodov, kladenie hlavy na panvu inej kravy = 15 bodov, skákanie

na zadok inej kravy = 35 bodov, skákanie na hlavu inej kravy = 45 bodov, reflex nehybnosti = 100 bodov. **Za začiatok ruje sa považovalo, ak súčet všetkých bodov presiahol 100.**

Percento kráv s nízkym, ako aj vysokým počtom SB (viac ako 100 000 buniek /ml) prejavujúcich ruju bolo podobné. Ani percento krávajúcich kráv v skupinách s nízkym a vysokým počtom SB prejavujúcich ruju sa nelíšilo. **Kravy s vysokým počtom SB mali však dlhší časový úsek do nástupu ruje a k prvému záznamu reflexu nehybnosti.** Navyše, kravy s vysokým počtom

SB vykazovali menej intenzívne prejavy ruje. (Tab. 1).

Mastitída a reprodukčné znaky...

Výskyt klinickej mastitídy má negatívne účinky takmer na všetky merateľné reprodukčné znaky. Tab. 2 zobrazuje veľkosť a časovanie klinickej mastitídy a jej škodlivý vplyv na zabreznutie a dĺžku života mliečnych kráv v stáde. V porovnaní so zdravými kravami, klinická mastitída, ktorá sa vyskytla pred alebo po prvej inseminácii zredukovala mieru zabrezávania, spôsobila potraty, zvýšila počet dní do pripustenia a nárast počtu brakovaných zvierat.

Je úplne zrejmé, že tak subklinická ako aj klinická mastitída majú škodlivý účinok na funkciu vaječníkov, funkciu vajíčok, plodnosť a dĺžku života, nehovoriac už o ekonomických stratách z toho vyplývajúcich. Reprodukčná schopnosť bola výskytom mastitídy znížená, pretože väčšia časť kráv postihnutá infekciou vemená nezabrezla.

Čisté maštale a adekvátne priestory na oddych kráv, správne dojacie postupy vrátane ošetrenia ceckov pred a po dojení, ako aj zvýšená pozornosť venovaná prevencii mastitídy sa pozitívne prejavujú na zlepšenej reprodukcii a predaji mlieka.

TAB.1. SPRÁVANIE SA 28 KRÁV POČAS RUJE S NÍZKYM ALEBO VYSOKÝM POČTOM SOMATICKÝCH BUNIEK (SB).

Položka	Nízky počet SB (n=20)	Vysoký počet SB (n=8)
Časový interval prostaglandínov do nástupu ruje v hodinách	72±3	84±6
Časový interval do reflexu nehybnosti v hodinách	74±3	90±6
Intenzita ruje - celkový počet bodov	1917±247	1437±334

Zdroj: Morris a kol. 2013 Anim. Rep. Sci. 141:20-25

TAB.2. ČASOVANIE PRVÉHO KLINICKÉHO PRÍPADU MASTITÍDY A JEHO NEGATÍVNY VPLYV NA MLIEČNE KRÁVY.

Položka	Bez mastitídy	Mastitída pred prvou insemináciou	Mastitída po prvej inseminácii	Mastitída po zistení gravidity
Počet skúmaných kráv	500	250	147	103
Počet lakt. dní pri prvej mastitíde	...	21±4	122±5	217±6
Zabreznutie pri prvej inseminácii %	29%	22%	10%	38%
Teľnosť 320 lakt. dní %	85%	72%	58%	93%
Výskyt potratov %	5,8%	11,8%	11,6%	9,7%
Servis perióda	140±4	165±6	189±7	

Zdroj: Santos a kolo. 2004Anim. Reprod. Sci. 80:31- 45

Ako správne kŕmiť mliečne jalovice...

Jalovice sú drahé, ale starostlivosť, ktorú im venujeme, je investíciou do budúcnosti stáda.

Jud Heinrichs, Coleen Jones, Hoard's Dairyman

Výskum v štáte Pensylvánia sa v posledných 15 rokoch zamerl na stratégie, ako primerane uspokojovať potreby jalovic, aby z nich vyrástli hodnotné jedince na dopĺňanie stáda.

Stanovte si ciele...

Úspešný program kŕmenia jalovic začína definovaním cieľov, ktoré sa využijú na vyhodnocovanie dosiahnutých výsledkov. Navrhujeme začať s niečím, čo už poznáme, buď z výsledkov výskumu alebo z vlastnej skúsenosti.

Potvrdilo sa, že jalovice, ktoré sa telia medzi 22. až 24. mesiacom života a po dosiahnutí 85 percent ich hmotnosti v dospelom veku, sú najziskovejšie. Ak je známa hmotnosť dospelých kráv v stáde, dajú sa vypočítať cieľové hodnoty hmotnosti jalovic, ako aj hodnoty denného prírastku pre jednotlivé obdobia ako odstavenie, pripustenie a otelenie.

Pravidelné sledovanie telesnej hmotnosti a priemerného denného prírastku umožní udržiavať program kŕmenia na potrebnej úrovni, podobne ako množstvo mlieka a jeho zložky nám pomôžu vyhodnotiť dávky pre laktujúce kravy.

Kombinované výsledky viacerých výskumných štúdií ukazujú, že **udržiavanie denného prírastku od 800 g do 850 g pred pubertou optimalizuje produkciu mlieka na prvej laktácii**. Miera rastu po puberte má menší vplyv na množstvo mlieka a dá sa nastaviť podľa potreby, aby sme dosiahli ciele stanovené pre pripúšťanie a telenie.

Kŕmte podľa stanoveného programu...

Keď máme určené ciele, ďalším krokom je vytvorenie programu kŕmenia, aby sme dosiahli očakávané výsledky. Príjem sušiny (ďalej PS) u jalovic je nepriamo úmerný k stráviteľnosti v porovnaní s inými zvieratami. Zníženie PS spomaľuje rýchlosť prechodu cez bacher a umožňuje mikroorganizmom v ňom rozložiť vláknu a udržať živiny z krmiva. Výsledkom je lepšia stráviteľnosť.

Približne 40 percent energie potrebnej pre záchov a rast prežúvavcov sa spotrebuje na trávenie krmiva. Preto, ak zvierka skonzumuje menej sušiny, za predpokladu, že sušina obsahuje živiny potrebné pre rast, viac energie v krmive sa použije na rast a menej na záchov.

ZABEZPEČTE HOLSTEINSKÝM JALOVICIAM RAST NA ÚROVNI DENNÉHO PRÍRASTKU NAJMENEJ 850 g

Vek v mesiacoch	Telesná hmotnosť v kg	Príjem sušiny v kg/deň	Metabolizovateľná energia Mcal/deň	Hrubý proteín v kg/deň	Neutral. Detergent. Vlákna v % Sušiny
4	113	2,6	7.8	0,4	23
6	160	3,4	10.1	0,5	24
7	204	4,1	12.2	0,6	26
9	250	4,8	14.1	0,7	27
11	295	5,5	16.0	0,8	28
13	340	6,1	17.9	0,9	29
14	385	6,8	19.6	1,0	30
16	430	7,4	21.3	1,1	30
18	476	8,0	23.0	1,2	31
20	522	8,6	24.6	1,3	32
21	567	9,2	26.2	1	32
23	612	9,8	27.7	1,4	33

Toto sú počiatočné hodnoty na základe experimentu správneho kŕmenia, tak pri vysokej kvalite objemového krmiva, ako aj koncentrátov. Sledujte skutočný denný prírastok jalovic a podľa toho patrične upravujte kŕmnu dávku.

Spojením týchto dvoch zásad výživy dosiahneme výrazné zlepšenie vo využití krmiva a výkonnosti mliečnych jalovíc. Adekvátne kŕmenie je kombináciou dvoch rozhodujúcich elementov: **1. čo najpresnejších údajov o požadovanej miere rastu a 2. využívanie nástrojov na zlepšenie stráviteľnosti a konverziu krmiva.**

Ciel' 2 percentá...

Denné kŕmne dávky by mali obsahovať PS v množstve rovnajúcom sa 2 percentám telesnej hmotnosti na deň. Dávky sa môžu vyvážiť hrubým alebo rozpustným proteínom, s 14 až 15 percentami hrubého proteínu pre predpubertálne jalovice a 13 až 14 % pre postpubertálne. V rámci toho, 30 až 35 percent hrubého proteínu by malo byť vždy rozpustné, aby sa umožnila optimálna produkcia mikrobiálneho proteínu v bachore.

Hladiny nerozložiteľného proteínu prekračujúce 25 až 30 percent sú nežiaduce a kŕmivá špeciálne namiešané pre vysoký bypass proteín sa neodporúčajú. Energetické požiadavky jalovíc ovplyvňuje ich telesná hmotnosť, miera rastu a environmentálne podmienky.

Kŕmne dávky by mali byť zložené tak, aby sa priemerný denný prírastok pohyboval v rozmedzí 800 až 850 gramov. Podrobnejšie údaje sú uvedené v tabuľke.

Podávanie vyvázenej kŕmnej dávky je veľmi dôležité. V prípade adekvátneho kŕmenia sa nepodávajú žiadne ďalšie voľne dostupné kŕmivá a vyvážená kŕmna dávka sa podáva raz za deň ako TMR. Štúdie, v ktorých sa zvieratám dávalo dodatočne objemové kŕmivo s cieľom, aby jalovice viac prežúvali ukázali, že to medzi nimi vyvolalo súťaživosť na úkor stráviteľnosti a zníženie celkového príjmu kŕmnej dávky. Preto sa doplnkové objemové kŕmivo (ako slama alebo kôrovie) neodporúča.

Menej vlákniny ...

Kŕmenie vysokých dávok ťažko stráviteľnej vlákniny môže obmedziť rast jednoducho na základe pocitu naplnenia bачora zvieratá. Ekonomika a dostupnosť objemového krmiva na farme zvyčajne rozhodujú o množstve skrmovaného objemového krmiva, ktoré sa podáva jaloviciam. V súčasnosti precízne namiešaná kŕmna dávka obsahuje 70 až 90 percent objemového krmiva.

Zúžte variabilnosť veľkosti jalovíc v skupine...

Minimalizácia variácií, čo do veľkosti a veku jalovíc v každej skupine v systéme manažmentu správneho kŕmenia, je dôležitá. Tradične, po štyroch mesiacoch veku, jalovice by sa mali ustajniť s inými jalovicami s približne rovnakým vekom v skupinách s hmotnosťou okolo 90 kg. To často znamená, že skupiny majú vekový rozdiel najviac 2 mesiace, t.j. od 2 po 4 mesiace. Po pripustení rozdiel v hmotnosti zvierat v skupine sa zvýši na 130kg.

V systéme precízneho kŕmenia budú jalovice potrebovať primeraný priestor v stajni, pretože kŕmivo nebude dostupné v priebehu celého dňa. Najlepšie a najjednoduchšie riešenie je, keď všetky jalovice v koterci majú okamžitý prístup ku kŕmnemu žlabu (naraz).

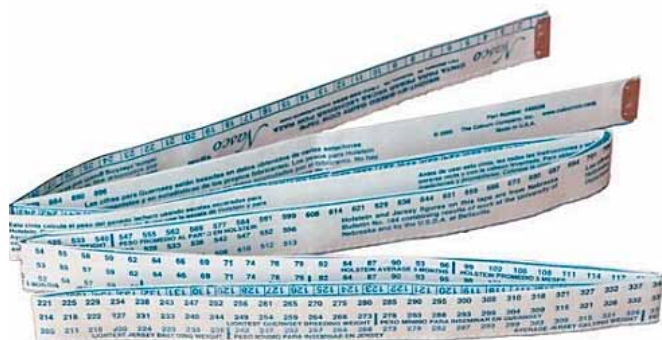
Ak je tento priestor pri žlabe nedostatočný, príliš agre-

sívne jalovice sú náchylné sa prejedať, a naopak, submisívne bývajú podvýživene. Preto treba zvážiť pomer priestoru a veľkosti skupiny. Ak prístup k žlabom s vysokým podielom objemového krmiva je obmedzený na 8 až 12 hodín denne, veľkosť priestoru pri žlaboch nie je rozhodujúca.

Problém môže nastať, ak jalovice dostávajú 30 – 40 percent koncentrátov a prístup k žlabu majú denne iba 8 hodín a menej. No existuje niekoľko stratégií ako sa s tým vyrovnáť.

Prvé riešenie je zoskupiť zvieratá s podobnou telesnou hmotnosťou. Iná možnosť je regulácia voľného pohybu pomocou krčných zábran alebo blízko seba upevnených oddeľovačov. To zvyčajne splní účel, ale nie je až tak veľmi účinné, ak je skupina početnejšia.

Ďalšia stratégia, ktorá sa úspešne využíva vo výkrme dobytky je podávanie polovice TMR v jednom čase a o 2 hodiny neskôr podávanie druhej polovice krmiva. To umožní agresívnym jaloviciam nažrať sa ako prvé a menej priebojné sa

nažerú v „druhom kole“. **Časový odstup medzi prvým a druhým kolom nemá byť veľký.** Ak je väčší ako 8 hodín, agresívne jalovice majú tendenciu ísť ku žľabom znova, čím sa zvýši súťaživosť a denné prírastky v rámci skupín sú rozdielne.

Je pravdepodobné, že v počiatočnej fáze zavádzania postupov precízneho kŕmenia sa budú jalovice hlasito dožadovať krmiva. To sa bude stupňovať čo do frekvencie a intenzity s blížiacim sa druhým kŕmením.

Tieto prejavy budú postupne slabnúť, a približne o 10 až 14 dní úplne prestanú.

Pripomína to obdobie prechodu teliat po odstavení.

Jalovice dostávajú adekvátne kŕmne dávky, aby primerane rástli, ľahko sa prispôbia a budú spokojné.

Precízne kŕmenie by sa malo ukončiť a jalovice nastaviť na štandardné kŕmne dávky pred otelením 30 až 45 dní. Podľa niekoľkých štúdií, tento časový plán nemá žiadne negatívne dôsledky na hmotnosť teľaťa pri narodení, dystóciu, metabolické problémy, príjem sušiny alebo na produkciu mlieka na prvej laktácii.

Všetky potrebné zmeny v objeme bachora a tráviaceho traktu prebiehajú primerane rýchlo a neobmedzujú príjem sušiny po otelení. Produkcia mlieka je rovnaká ako u jalovic kŕmených konvečným spôsobom.

Základnou zložkou akéhokolvek programu kŕmenia je samotná jalovica. Starostlivé a časté monitorovanie jej vývoja a zmien v skupine je kľúčom k úspešnej aplikácii programu precízneho kŕmenia.

Európa bez mliečnych kvót...

Americký odborný časopis Hoard's Dairyman uverejnil v marci tohto roku článok, ktorý by mohol zaujímať aj našich chovateľov. Ponúkame Vám preklad jeho podstatných častí s úvahami a údajmi o situácii v mliekarenstve v blízkej budúcnosti

Po troch desaťročiach existencie kvót limitujúcich produkciu mlieka si Európa stanovila, že ich platnosť ukončí 31. marca 2015. Aký to bude mať vplyv na export?

Od roku 1983, keď sa v Európe zaviedli kvóty, aby sa vyrovnal nepomer medzi ponukou a dopytom, trh sa stabilizoval. Pričom však niektorí producenti mlieka od kvotačného roku 2006/2007 nenaplnili stanovené mliečne kvóty.

Mlieko je veľký biznis...

Mliečny priemysel je v Európe významný hráč. Po chove dobytky určeného na mäso, čo reprezentuje 22 percentný podiel na trhu, predaj mlieka a obilia so 14 percentami zaujíma hneď druhé miesto. V roku 2011, podľa štatistiky Európskej komisie, to bol ekvivalent predaja v hodnote 72 miliárd US dolárov.

Ako vyzerá situácia z medzinárodného hľadiska? Dvadsaťosem štátov EÚ vyrába 21 percent celosvetovej produkcie mlieka, zatiaľ čo Spojené štáty americké v minulom roku dodali iba 12,5 percenta celkového množstva mlieka vo svete.

Aj keď kvóty na niektorých trhoch znížili mliečnu výrobu, **Európa pokračovala v rozširovaní svojich exportných aktivít a dnes má 32 percentný podiel na svetových trhoch so syrom a so sušeným mliekom.**

Podobne ako v USA, aj regióny v Európe sa špecializujú na špecifické poľnohospodárske komodity, sčasti vzhľadom na lokálne prírodné zdroje, no najmä na ekonomické faktory. V konečnom dôsledku osem z 28 európskych krajín

dodáva 80 percent celkovej produkcie mlieka v EÚ. Ak by sme sa pozreli ešte hlbšie, v skutočnosti celú polovicu z tohto množstva vyrábajú iba tri krajiny.

Na čele peletónu je Nemecko s 21 percentami, nasleduje Francúzsko s 18 a Veľká Británia s 10 percentami. Za nimi sú Holandsko a Taliansko každé s 8 percentami, Poľsko 7, Španielsko a Írsko po 4 percentách. Toto poradie sa za posledné desaťročie prakticky nezmenilo, hoci mliečny priemysel v Británii sa ešte stále nevyrovnal s dôsledkami epidémie krívačky a slintačky, ktorá ich postihla v roku 2001.

Vyhliadky ostatných krajín v porovnaní s týmito „borcami ťažkej váhy“ v prostredí bez kvót nie sú vôbec optimistické, pretože zo zostávajúcich 19 krajín 13 už kleslo v plnení kvóty najmenej o 10 percent.

V príprave na výrobné prostredie bez kvót, príslušní vládni úradníci dvíhajú hranice kvót rýchlejšim tempom, ako by si to vyžadovala populácia v jednotlivých krajinách. To umožnilo producentom mlieka začať modernizačné kroky, aby boli pripravení na nové ekonomické podmienky v roku 2015.

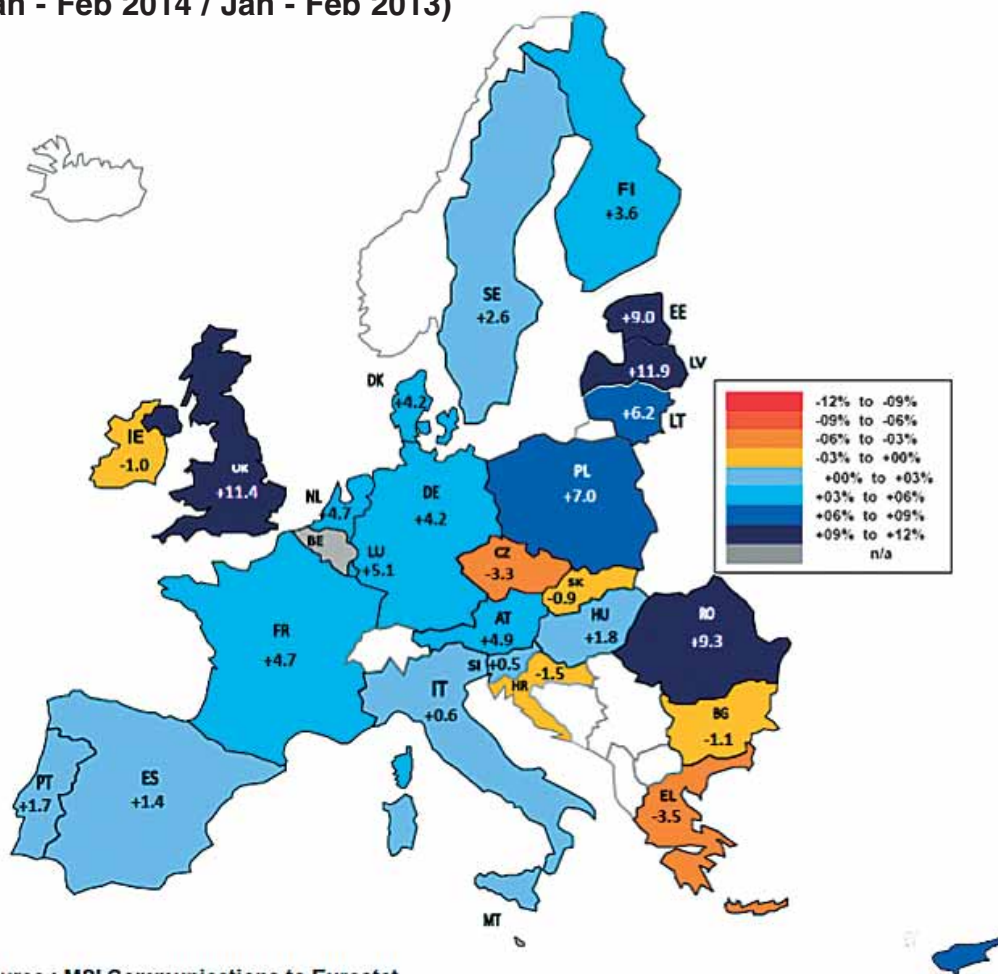
Aj pri súčasnom posúvaní hraníc kvót, „mliečna mapa“ Európy sa značne líši od americkej. S priemernou veľkosťou stáda 42 kráv, Európske stáda sú iba štvrtinou amerických stád s priemerom 187 kráv na farmu. Zatiaľ čo Česká republika s počtom 171 kráv v stáde drží krok s Amerikou, väčšina krajín, má podobne ako Nemecko a Francúzsko, v priemere okolo 50 kráv v stáde.

Zväčšovanie veľkosti stád je alternatíva ako zvyšovať produkciu. No v porovnaní so Spojenými štátmi získavanie dostatočnej rozlohy pôdy na zabezpečenie krmiva je náročná úloha. Prekážkou sú kombinácia ceny a dostupnosti, malé rozmery pozemkov a veľký počet ich majiteľov.

Aká je situácia v exporte...

Samozrejme, dá sa predpokladať, že najproduktívnejšie krajiny Európy budú mať na exporte mlieka a mliečnych

EÚ dodávka mlieka - porovnanie s predchádzajúcim obdobím v % (Jan - Feb 2014 / Jan - Feb 2013)

Source : MS' Communications to Eurostat

Porovnanie vývoja reálnej dodávky mlieka v štátoch EÚ 28 za jan-feb 2014/jan-feb 2013.

produktov najväčší podiel. A naozaj, Nemecko, Francúzsko a Taliansko exportujú takmer 60 percent Európskej produkcie syrov. Holandsko a Poľsko dodávajú ďalších 16 percent, čím podiel piatich špičkových výrobcov stúpa na vyše 75 percent.

Podobne je to aj na trhu s maslom, kde Nemecko a Francúzsko zabezpečujú 60 percent vývozu. Platí to aj o exporte sušeného plnotučného, odstredeného mlieka a srvátky, na ktorom sa sčasti podieľajú Poľsko, Belgicko Taliansko a Veľká Británia.

Nové obchodné prostredie...

Je len logické, že tieto krajiny so solídnu infraštruktúrou, ktorá bola umelo udržiavaná kvótami pod úrovňou ich výrobných možností, budú z ich zrušenia profitovať najviac. Nemecko bude vedúcou krajinou takmer v každej kategórii mliečnych produktov, z ktorých časť umiestni v európskych krajinách a zvyšok dodá na svetové trhy. Druhé miesto bude patriť Francúzsku, zatiaľ čo u tretieho najväčšieho európskeho producenta mlieka – Veľkej Británie sa očakáva pokles výroby vo všetkých vyššie spomínaných kategóriách.

„Farmárske bleskovky“... FirstFarms po tretí krát...

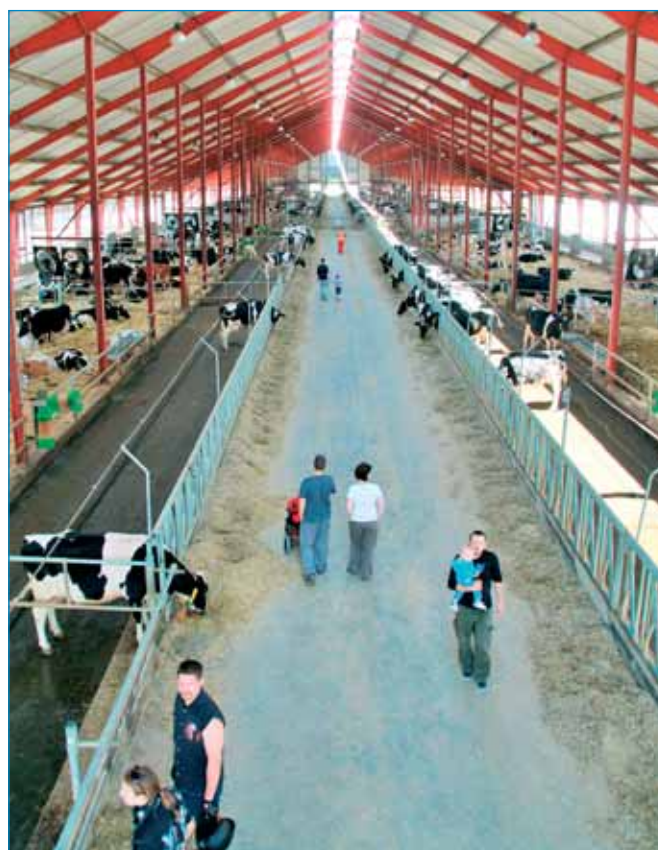
Adela Vrablecová,
Personal Assistant FirstFarms Agra M, s.r.o.

Druhá júnová sobota priniesla so sebou krásne slnečné počasie ako stvorené na rodinný výlet. Autom, na bicykli, ale aj po vlastných, tak prúdili do areálu farmy dojníc v Plaveckom Štvrtku stovky účastníkov Dňa otvorených dverí.

Aby sme boli presní, 3. Dňa otvorených dverí sa zúčastnilo 1500 hostí počas soboty a 1250 detí z 12 materských škôl, 5 základných škôl vo štvrtok a piatok. O tom, že išlo o akciu naozaj pre všetky vekové skupiny, sme sa presvedčili na vlastné oči. Tak ako si prišli na svoje deti nosením sa na koňoch, hľadaním cukríkov v kontajneri s obilím, skákaním do slamy, či loptovými hrami, tak aj dospelí prehliadkou samotnej farmy priamo v prevádzke, či chutným a osviežujúcim občerstvením.

Obhliadky farmy s odborným výkladom boli organizované o 11:00 a o 13hod. a začínali základnými informáciami o farme. Sprievodcovia z FirstFarms odpovedali na laické aj odborné otázky všetkým zvedavcom. V skratke zhrnuté, kto sa chcel niečo dozvedieť o živote veľkej farmy, mal v tento deň príležitosť.

Jedinečnú atmosféru na dni otvorených dverí dokumentujú aj tieto momentky:

Fatrix Urea® - postupne uvoľňujúca sa vysoko využitelná močovina...

Ing. Eduard Hornik, Bernhard Feix GmbH,
eduard.hornik@windowslive.com

Postupne uvoľňujúca sa močovina – maximum dusíka pre bachorové baktérie

Močovina poskytuje so 46 % viac dusíka ako ktorýkoľvek iný komponent. Kravy využívajú tento dusík pre produkciu mikrobiálneho proteínu v bachore. Predovšetkým dávky bohaté na energiu (napr. s vysokým obsahom kukuričnej siláže) môžu byť efektívnejšie využívané obohatením močovinou. Touto cestou môžeme kompenzovať možný vplyv negatívnej bachorovej bilancie.

Od močoviny po bielkovinu

U prežúvavcov baktérie v bachore premieňajú močovinu na čpavok. Čpavok – amoniak môže potom využívať bachorová mikrofóra ako zdroj dusíka pre syntézu bakteriálneho proteínu a tak zlepšovať prísun bielkovín pre zvieratá. Keďže bakteriálny proteín má optimálne zloženie aminokyselín, považujeme ho za

najdôležitejší zdroj bielkovín pre prežúvavce.

Fatrix Urea® stúpajúco a kontinuálne uvoľňujúca močovina

Zvýšenie úžitkovosti dojníc taktiež vyžaduje vyšší príjem krmiva. Vyšší príjem krmiva vedie ku vyššej rýchlosti pasáže, preto čas zotrvania krmneho substrátu v bachore je redukovaný. Vysokouúžitkové dojnice s dennou dojivosťou 50kg alebo viac dosahujú úroveň pasáže 12% za hodinu. Toto znamená, že krmivo zotrva v bachore iba 8 hod.

Bachorové mikroorganizmy vyžadujú stabilné podmienky prostredia

Pomaly rozpustné produkty, ako napr. Fatrix Urea® musia

uvoľniť ich aktívne komponenty v priebehu týchto 8 hodín. Každopádne, pre bachorové baktérie je nevyhnutné pôsobiť vo vyrovnaných podmienkach. Iba potom môžeme zabezpečiť optimálnu bachorovú fermentáciu u vysokoúžitkových dojníc. Keď je dusík

Zobrazenie Fatrix Urea® pod mikroskopom (Zdroj: Palital)

extrémne rýchlo rozpustný v bachore kravy, ako je prípad normálnej (nechránenej) krmnej močoviny, to vedie k nežiaducemu krátkodobému a okamžitému prebytku dusíka, čo spôsobuje vysoké a strmé výkyvy úrovne dusíka v bachore.

Z tohto dôvodu je Fatrix Urea® vložená a obklopená vrstvami špeciálneho tuku, ktorý predchádza okamžitému rozpusteniu močoviny. Močovina je postupne uvoľňovaná v priebehu dlhšieho obdobia. Tento „pomalé uvoľňovanie“ – efekt, je nevyhnutnou podmienkou pre efektívne a úspešné vstrebávanie močoviny.

Na spodnom obrázku vidno mikroskopickú fotku Fatrix Urea® – zreteľne vidno mikro guľôčku. Pri vysokom rozlíšení je možné jasne vidieť biele rozdielne póry na tukovom obale, odkiaľ je močovina postupne uvoľňovaná do bachora. Iba prostredníctvom tejto špecifickej technológie obalovania je aktívny komponent – močovina – optimálne poskytnutá zvieratú.

Vaše benefity:

- zabezpečuje zlepšený a vyrovnaný prísun dusíka pre bachorové baktérie bez narušenia metabolizmu kravy
- zlepšuje stráviteľnosť krmnej dávky prostredníctvom kontinuálneho toku dusíka dodávaného bachorovým baktériám
- kompenzuje „negatívnu bachorovú dusíkovú bilanciu“ (RNB)
- vo výsledkoch z terénnych pokusov sa preukázal zlepšený príjem krmiva a zvýšená dojivosť

S Fatrix Urea® konceptom, farmy s vysokou dojivosťou majú dostupné vyživárske riešenie, ktoré efektívne podporuje zdravie bachora. Pretože iba zdravý, dobre fungujúci bachor zabezpečí vysokú úžitkovosť a optimálnu plodnosť dojníc.

Miešanie do krmiva

Fatrix Urea® poskytuje ideálnu prísadu do krmiva pre prežúvavce. Predovšetkým je však dôležité kombinovať ju so správnymi surovinami – komponentami v snahe maximalizovať úžitok z Fatrix Urea®.

Genomika – ako ďalej...?

Niž tak nerozvírilo hladinu názorov v oblasti plemenárstva a chovu HD ako nový fenomén, ktorý sa objavil pred niekoľkými rokmi – genomická selekcia. Je to pravda? Je to podvod? Ako sa ukazuje v poslednej dobe stále jasnejšie, po rokoch výskumu a následného spresňovania výpočtov, táto metóda neupadne do zabudnutia. Bez preháňania môžeme povedať, že ide o revolúciu v genetike a jej aplikácii do praxe, napriek tomu, že niektoré veľké nadnárodné spoločnosti to neuvítali práve s radosťou. Starosti to robí najmä firmám s dominantným postavením na trhu, disponujúcim obrovským množstvom dávok a preverených plemenníkov z procesu konvenčného šľachtenia, ktoré potrebujú uplatniť na trhu a práve preto nabádajú chovateľov k „opatrnosti“. Dnes však už pomaly utíchajú hlasy, ktoré varovali pred použitím býkov s genomickým hodnotením a plemenárske firmy otáčajú kormidlo (niektoré rýchlejšie, niektoré pomalšie) a plávajú na čerstvých vodách genomiky. Najnovšou zaujímavou informáciou z tejto sféry je akvizícia firmy Genervation, ktorú zakúpila silná americká firma Select Sires. Genervations je firma zameraná práve na genomiku, a jej býci sa stabilne umiestňujú v rebríčkoch.

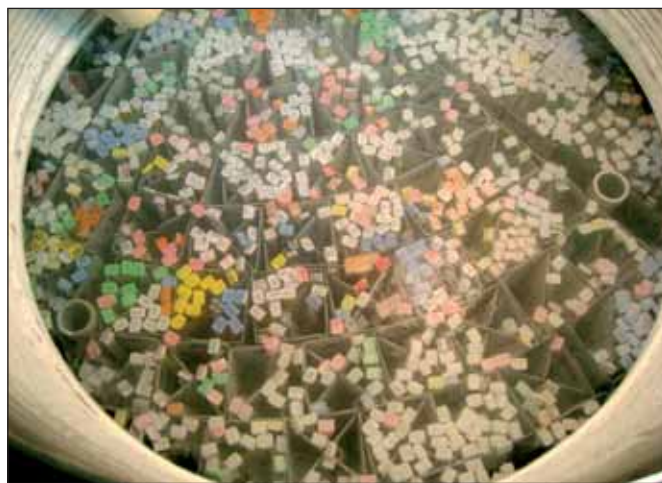
Ing. Miloslav Šebek, Ing. Soňa Krebsová, SBS a.s.

Genomika - čo to vlastne je?

V skratke – genomické hodnotenie, alebo jednoducho genomika, je proces identifikácie genetického potenciálu jedinca, takže je možná selekcia na základe očakávaného prejavu jednotlivých znakov. Genomické hodnotenie dokáže rýchlo identifikovať potenciál mladého jedinca so zameraním na špecifické znaky a pomáha dosiahnuť selekčný cieľ rýchlejšie ako konvenčné šľachtenie. DNA obsahuje kompletnú genetickú informáciu jednotlivca. Genetické rozdiely medzi zvieratami sú spôsobené predovšetkým variáciami v sekvencii nukleotidov – štyroch molekúl, ktoré tvoria štruktúru DNA. Umiestnenie nukleotidov je to, čo spôsobuje, že jedno zviera je v danom znaku lepšie alebo horšie ako druhé. Ak porovnáme umiestnenie nukleotidov patriacich jednému zvieratú k druhému, dokážeme predpovedať, aká bude jeho výkonnosť. To znamená, že nemusíme čakať, kým zviera dospeje, aby sme zistili, aké znaky bude dané zviera mať.

Genomika výrazne skraca generálny interval a zvyšuje genetický zisk, zvyšuje frekvenciu nových, nepoužívaných línií, vďaka čomu sa chovatelia ľahšie vyhnú nežiaducemu inbrídingu. Zlacňuje selekčné programy, čo sa prenáša do lepšieho pomeru medzi cenou a úžitnou hodnotou inseminačnej dávky pre chovateľa, pričom táto cenová výhoda bude časom rásť, čo považujeme za jeden z významných benefitov pre chovateľa.

Genomická selekcia ďalej prináša nový obrovský potenciál pre šľachtenie. Nemyslíme tým len mechanické zvyšovanie nadojeného mlieka u potomstva, ale tiež zlepšenie iných chovateľsky významných znakov a parametrov, ako napríklad zdravie zvierat, dĺžka produkčného života, efektívnosť konverzie krmív a celková ekonomika výroby mlieka (NetMerit), ktoré oddávna zootechnika trápili a zároveň boli preňho výzvou. Doterajšia klasická metodika selekčného programu mala svoje limity – obmedzovala ju testačná základňa svojím počtom a vysokými nákladmi, čo umožňovalo vytestovať len obmedzený počet plemenných býkov. Šľachtitelia v snahe uplatniť sa na trhu a dosiahnuť štatisticky významný pokrok, boli donútení koncentrovať sa len na niektoré znaky (spravidla všetci na to isté – množstvo mlieka, a percento tuku a bielkovín). Naproti tomu genomická selekcia prináša možnosť niekoľkonásobného rozšírenia výberovej základne, čo umožňuje šľachtiteľom, aby sa nekonzentrovali iba na produkčné parametre, ale širokospektrálnym po-

hľadom zlepšovali aj ostatné chovateľsky významné parametre šľachtenia. Vďaka tomu sa chovatelia môžu tešiť na výkonné zvieratá, ktoré im budú prinášať nielen produkciu ale aj ostatné parametre funkčného typu. Pretože iba kravy, ktoré neprinášajú každý deň starosti, vedú chovateľovi urobiť radosť v maštali.

Má teda genomika len samé výhody?

Samozrejme že nie, určitá miera opatrnosti je vždy na mieste. Pretože nič nie je bez rizika, tak ani preverení býci nikdy nedosiahnu 100% spoľahlivosť (obvyklá je 85% a viac) a preto Vám nikto nezaručí, že nebudete sklamaní ich výsledkami. U genomikov je spoľahlivosť o niečo nižšia, cca 70–76%. Riziko je z toho dôvodu primerane vyššie a preto rozhodne nie je vhodné nájsť si jedného (toho možno najlepšieho genomika) a plošne ho používať. Ideálne je vždy použiť skupinu genomikov, minimálne 4–5, aby ste eliminovali nebezpečenstvo, že práve ten jeden v konkrétnom chove nakoniec nepotvrdí očakávané výsledky. Podobná stratégia vlastne platila aj v minulosti pri použití konvenčných inseminačných dávok. Nezabúdajme pritom na skutočnosť, že vďaka obrovskému rozsahu výskumu sa výsledky genomikovej selekcie budú naďalej spresňovať.

Druhou otázkou, nad ktorou sa treba zamyslieť, je rozsah použitia genomických býkov. Tu sa prístupy veľmi rôznia. V USA je to viac ako 50%, v Európe o niečo menej. V jednom sú si však obidva svetadiely podobné, aj u nás aj za veľkou mláskou toto číslo nezadržateľne stúpa.

SOP – biohygienu v maštali

Chovom hospodárskych zvierat a jeho optimálneho využitia sa zaoberajú všetci chovatelia. Mnoho faktorov ovplyvňuje ekonomiku a rentabilitu chovu. Jedným z nich je aj prostredie. Slovenské Biologické Služby v rámci podpornej činnosti v doplnkovom sortimente ponúkajú ekologický prípravok novej generácie – SOP™.

Prípravky SOP™ – sú výsledkom jedinečnej inováčnej technológie vyvinutej vo významných objavoch v oblasti chronobiológie. Dokázané sú korelácie medzi špecifickými elektromagnetickými frekvenciami a životom rôznorodých mikroorganizmov. Tieto poznatky viedli k vývoju novej generácie prípravkov.

SOP™ zaisťuje biohygienu v prostredí:

- Tým, že zvýhodňuje prospešné mikroorganizmy a zároveň vytvára nepriaznivé prostredie pre aktivity a rozmnožovanie patogénnych mikroorganizmov.
- Úspešne redukuje šírenie patogénov, neuvolňuje do prostredia nové, cudzorodé baktérie, prvoky ani enzýmy

Pri správnom a stálom používaní prípravku SOP™ dosiahneme:

- Znižuje počet prípadov environmentálnych mastitíd, klinických a subklinických a tým aj pokles počtu somatických buniek vid' graf.č.1
- Znižuje počet enviromentálnych dermatitíd končatín
- Znižuje u teliat výskyt hnačiek a kašľu
- Znižuje počet lariev múch v maštali
- Výrazne redukuje spotrebu slamy na podstielky, suší podstielku, obmedzuje tvorbu čpavku a iného nepríjemného zápachu

Prípravky SOP:

SOP - C – COW:

- je špeciálne vyvinutý na zaisťovanie biohygieny v podstielkových sekciách.
- Zvyšuje pohodlie dojnice
- Absorpcia vlhkosti vedie k úspore stelivovej slamy
- Optimálne humifikuje, nedráždi vemená
- Podporuje prospešné mikroorganizmy
- Používa sa na všetky druhy podstielok (slama, piliny, hobliny)
- Predlžuje interval odhrňania maštalného hnoja

SOP – M – COW:

- Totožné vlastnosti SOP – C – COW
- Bol vyvinutý pre biohygienu na ošetrovanie boxov s gumovými matracmi v maštaliach s roštovou podlahou
- Zlepšuje tekutosť hnojovice

SOP – C – CALF:

- Je to produkt určený pre teľatá mliečnej výživy
- Vytvára zdravšie prostredie odchovu teliat, minimalizuje výskyt hnačiek a pľúcnych ochorení
- Vysušuje podstielku
- Znižuje počet patogénnych mikroorganizmov

SOP LAGOON:

- Je určený na homogenizáciu a tekutosť hnojovice
- Podporuje množenie anaeróbnych, mineralizujúcich a dezinfikujúcich mikroorganizmov
- Zvyšuje úroveň absorpcie amoniaku stimulovaním mikrobiálnej aktivity – tým znižuje jeho emisie
- Nitráty sú významne zredukované do bielkovinovej formy, čím sa znižuje kontaminácia vody a krmovín

SOP PIG LAGOON:

- Vid' SOP LAGOON
- + bol špeciálne vyvinutý pre homogenizáciu a zvýšenie teplotnosti hnojovice ošípaných
- Znižuje emisie amoniaku a teda zápachu

SOP EASY COW

- Granulovaný prípravok
- Aplikácia – rozhodenie rukou alebo lopatou
- 25 g / krava / týždeň
- 5 kg vrecia

SOP GOLD COW

- Kŕmny doplnok
- Do miešacích vozov alebo žľabov
- Neovplyvňuje trávenie bachora
- 2 g / krava / deň
- 5 kg krabica

SOP C CALF

- Koncentrovaný práškový prípravok
- Aplikácia rozprašovačom
- 3 g / teľa / deň
- 2 kg vrecká

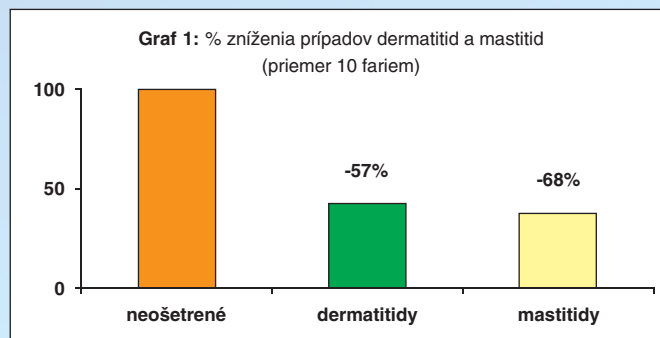
SOP EasyCalf

- Granulovaný prípravok
- Aplikácia – rozhádzanie rukou alebo lopatou
- 20 g / teľa / týždeň
- 5 kg vrecia

SOP Gold Calf

- Kŕmny doplnok
- Do mlieka
- Neovplyvňuje trávenie bachora
- 1 g / teľa / deň

Zdroj: abszcz.cz

Záverom môžeme konštatovať, že výrobky SOP™ pri správnom využívaní šetria čas, slamu, znižujú brakovanie kvôli mastitídám a dermatitídám. U teľat znižujú výskyt hnačiek a dýchacích ťažkostí a navyše sú vhodné pre ekologické poľnohospodárstvo.

Ing. Vladimír Hičák
Slovenské Biologické Služby, a.s.

Valiant – úspech nie je náhoda

- Mimoriadny dezinfekčný účinok
- okamžitý účinok na mikroorganizmy ihneď po aplikácii
- predĺžený účinok zabráni vzniku nových infekcií
- účinný na všetky typy baktérií (Gram+ aj Gram-), vírusov, kvasiniek a plesní
- účinný dokonca aj pri organickom znečistení (napríklad 10 % mlieka), kde ostatné prípravky zlyhávajú
- neumožňuje vznik rezistentných kmeňov, nie je nutné striedať prípravky

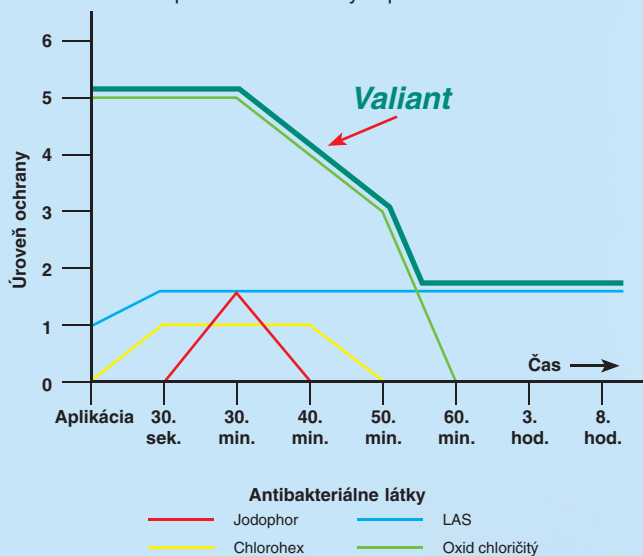
Valiant obsahuje unikátne kombinácie bakteriocidných zložiek:

Oxid chloričitý – najúčinnnejšia potravinárska dezinfekcia so širokospektrálnym účinkom, pôsobí okamžite a je aktívny 1 hodinu po aplikácii,

LAS – lineárny alkylbenzén sulfónová kyselina má širokospektrálny účinok, okamžité pôsobenie, predĺženú aktivitu 8 hodín po aplikácii

Kyselina mliečna – svojím miernym bakteriostatickým účinkom dopĺňa dezinfekčnú zložku prípravku

Valiant - kombinovaný antibakteriálny účinok
v porovnaní s ostatnými prostriedkami

Presné časy sa môžu meniť v závislosti na podmienkach

Lepšie pokrytie

Ani s najlepšou antibakteriálnou látkou nie je možné zabrániť infekciám, pokiaľ prípravok dokonale nepokryje povrch kože struku, kde sa v záhyboch a prasklinách ukrývajú baktérie.

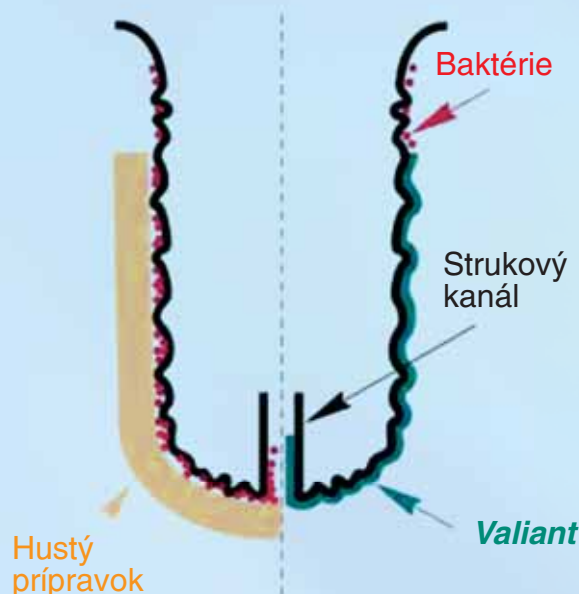
Valiant má premenlivú viskozitu, pri aplikácii je veľmi tekutý a vďaka svojej vynikajúcej kapilárnej vzliňavosti vyplní všetky záhyby a praskliny, vrátane strukového kanálika, to poskytuje plný kontakt baktérii s veľmi účinnou dezinfekčnou zložkou, bezprostredne po aplikácii zhutne, takže zo struku takmer neodkvapkáva a jeho výrazná farba umožňuje kontrolu správnej aplikácie.

Pozor

Husté prípravky „premostujú“ záhyby a praskliny, preto sa i cez vysokú spotrebu prípravku, väčšina baktérií nedostane do styku s dezinfekčnou zložkou prípravku

Riedke prípravky prenikajú do nerovností kože avšak zo struku odkvapkajú a berú so sebou i dezinfekčnú zložku

Rez strukom

Lepšia kozmetika

Struk s kožou v dobrom stave sa ľahko čistí, na jeho povrchu sa ukryje menej baktérií, optimálne uzatvára kanálik a dobre tesní v strukovej návlečke.

Valiant má mnohostranný prístup ku kvalite kože a struku: vylepšená technológia oxidu chloričitého je šetrná ku koži, kozmetické prísady zabraňujú vysušovaniu pokožky a aktívne hydratujú, kyselina mliečna obnovuje prirodzený stav kože a jej obranyschopnosť. Neobsahuje rozpúšťadlá ani alkohol, ktorý by vysušoval a odmasťoval pokožku a má vyvážené pH.

Lepšie bariéry:

Bariéra poskytuje maximálnu ochranu pred baktériami z prostredia v dobe medzi dojením.

Kvalitná bariéra musí byť pružná, aby nepraskala a priedušná aby umožňovala dýchať koži.

Valiant Barrier pôsobí ako druhá koža, je veľmi pružný, takže nevznikajú praskliny, ktorými by baktérie prenikli do kože, bariéra pokrýva kožu veľmi silnou súvislou vrstvou, ktorá zostáva na struku až do najbližšieho dojenia a ľahko sa odstráni počas prípravy na dojenie.

Lepšie výsledky

Valiant je najdôkladnejším testovaným prípravkom na

struky. Laboratórne testy i nezávislé poloprevádzkové testy (Cornell Univeristy, University of California, Washington State University) ukázali jeho výnimočnú účinnosť. Tieto výsledky boli potvrdené i praxou zákazníkov ABS od roku 1998. Výsledky opakovane ukazujú, že pri správnom použití počet nových infekcií výrazne klesá.

Výber prípravku

Valiant Barrier

- pri prevencii klinických mastitíd
- u dojníc, liečených na mastitídu
- u vysokotelných plemien 10 dní pred otelením
- vo veľmi znečistenom prostredí
- v teplom a vlhkom prostredí
- iba po dojení

Valiant Teat Dip:

- pri vysokom počte somatických buniek
- veľmi znečistené struky pred dojením
- v mrazivom počasí namiesto Barrieru
- pri prechode na Barrier z iných prípravkov
- ideálne pre suchú (minnesotskú) metódu prípravy vemena na dojenie, pretože pôsobí okamžite a nezanecháva reziduá
- pred i po dojení

Valiant Foam:

- pena pred dojením
- poskytuje dokonalú starostlivosť pri príprave vemena pred dojením
- dezinfekčnou zložkou je Bioxid, najsilnejšie oxidačné činidlo s extrémne rýchlym dezinfekčným účinkom
- jediná pena, ktorá skvelo čistí aj dezinfikuje
- používajte na čistenie strukov namiesto vody
- osvedčená aj v náročných podmienkach s veľkým organickým znečistením
- kozmetické komponenty zabraňujú vysúšaniu kože, pôsobia proti dráždivo a ukladujú kožu

Valiant Catalyst:

- Pridaním Valiant Catalyst do Valiant Barrier alebo do Valiant Teat Dip, Valiant Foam sa aktivuje dezinfekčná zložka prípravku, ktorá zostáva účinná 14 dní. Práve táto aktivácia je cesta k dosiahnutiu maximálnych antibakteriálnych účinkov.
- Je to žieravina – je potrebné dodržiavať bezpečnosť pri práci

NÁZORY Z PRAXE

Ing. Miroslav Svetik

hlavný zooteknik PD MOČENOK, 540 dojníc

Valiant Teat Dip sme začali používať začiatkom roku 2013. Tohtoročná zima bola bohatá na snehové zrážky a pri početných fujaviciach boli často snehom pokryté vnútorné ustajňovacie priestory. Kravy boli vo vlhkom až mokrom prostredí, vemená špinavé, počas mrazov citlivé na kontakt pri čistení.

Na dezinfekciu sme potrebovali prípravok s rýchlym účinkom a dlhšou dobou pôsobnosti. Problém nám neriešil ani post-dip s 5000 ppm jódu, ani väčšie množstvo slamy, alebo častejšie prstieľanie.

Na základe ponuky a referencií v zahraničných odborných periodikách sme sa rozhodli vyskúšať prípravok Valiant Teat Dip – odporúčaný hlavne v zimnom období.

Zaujal nás predovšetkým mechanizmus účinku, príľnavosť k pokožke a ošetrenie záhybov na cecku. Teat Dip pôsobí okamžite a nezanecháva reziduá.

Už po mesiaci používania PSB klesol v bazénovej vzorke pod 200 tisíc a tento stav udržiavame celý polrok. Ešte dôležitejšie je, že sa nám kravy nevracajú späť z produkčných skupín na preliečenie.

Za relatívne krátku dobu používania, cca 7 mesiacov, hodnotíme prípravok ako prínos. Sme si vedomí, že bez kvalitného prípravku na ošetrenie vemien si dnešnú výrobu mlieka nedokážeme predstaviť, aj keď sa jedná o finančne náročnú záležitosť.

Ing. Stanislav Herceg

Vedúci zooteknik RaOS a.s. Bojničky

Začiatkom roku 2013, hlavne v zimných mesiacoch, keď nebolo dostatok stelirovej slamy sme dosahovali PSB 580 – 600 tisíc. Liečili sme množstvo kráv drahými ATB (Pathozene, Peracef) a zároveň používali na dezinfekciu po dojení jódomové prípravky. Súčasne sme začali

s plošnou dezinfekciou príkrmkísk denne, ležovísk 1 krát týždenne (po každom vyhrnutí), ale aj tak PSB zostalo na úrovni 250 – 350 tisíc. Po konzultácii s SBS a.s. Trnava a prečítaní článku v odbornom časopise „Náš chov“ sme zakúpili produkt Valiant Barrier. Už po 1 mesiaci sa znížili PSB 200 – 250 tisíc, za 2 mesiace sa znížili PSB na 160 tisíc. A výrazne klesol počet mastitíd, pričom aj staré recidivistky znížili PSB na 500 – 700 tisíc. Potom sme chceli minúť staré zásoby jódomových prípravkov a PSB išli hore o 100 tisíc. Opäť sme sa vrátili k Valiantu Barrier a somatika sa znížila na 140 tisíc. V budúcom roku plánujeme použiť aj Valiant Foam na základe kladných skúseností s produktmi Valiant.

Intranazálna vakcinácia môže pomôcť našim teľatám...?

Vďaka hlbšiemu porozumeniu fungovania slizničného systému by sa na trhu mohli objaviť úplne nové systémy vakcín pre novonarodené teľatá. Podpora zdravia novonarodeného teľaťa je významnou investíciou do budúcej hodnoty a produktivity teľaťa. Správna výživa a prevencia infekčných ochorení sú kľúčovými prvkami efektívnych programov odchovu teľiat. Môžeme ale urobiť ešte viac pre minimalizáciu rizika infekčných ochorení v prvých týždňoch života teľaťa?

Philip Griebel, Hoard's Dairyman

Efektívny zdravotný program začína už vakcináciou kravy počas gravidity. Najdôležitejším krokom je potom zaistenie pasívnej imunity prostredníctvom mledziva do 12 hodín po pôrode. Existujú však aj rizikové faktory, ktoré môžu znemožniť alebo obmedziť prenos imunitnej ochrany z kolostra. V takom prípade môže byť očkovanie najefektívnejšou metódou zníženia rizika infekčných ochorení počas novorodeneckého teľacieho obdobia.

Robili sme to zle...

V odborných kruhoch prevládol názor, že vakcinácia nie je u novorodených teľiat príliš účinná. Tento zaužívaný názor vychádza z vedeckých pozorovaní účinnosti intramuskulárne alebo subkutánne aplikovaných vakcín. Štúdie ukazujú, že materské protilátky cirkulujúce v krvi novonarodených teľiat môžu interferovať s vakcinačnou odozvou, zvlášť v prípadoch, kedy je použitá vakcína, so živým, oslabeným vírusom.

Materské protilátky môžu také vakcíny neutralizovať alebo zničiť predtým, než by vírusy mohli vyvolať imunitnú odpoveď. U iných typov vakcín síce imunitný systém teľaťa reagoval, ale imunitná odpoveď nezabezpečila dostatočne silnú ochranu. Z toho bolo interpretované, že ochranné vakcinačné programy je potrebné u teľiat odložiť do veku 2–3 mesiacov, kedy poklesne hladina materských protilátok v krvi a dochádza k dozrievaniu imunitného systému teľaťa.

Záleží na aplikácii...

Nové výskumy imunitného systému u dobytky i ďalších domestikovaných zvierat sa zameriavajú práve na pochopenie systému fungovania imunitného systému u novorodencov.

Sofistikované vedecké štúdie sa zamerali na fungovanie imunitného systému slizníc papule, nosa a čriev. Tento systém sa súhrnne nazýva slizničný imunitný systém a je funkčne výrazne odlišný od imunitného systému kože, svalov a ostatných vnútorných orgánov.

Mukózný systém je jedinečný v tom, že vytvára špecifický imunoglobulín IgA, ktorý bráni uchyteniu invazívnych patogénov na sliznice telových dutín. Do teraz aplikované intramuskulárne alebo podkožné vakcíny nedokážu vyvolať reakciu a tvorbu IgA v nose, papuli, pľúcach alebo v črevách.

To je veľmi dôležité poznanie, pretože infekcie dýchacích ciest alebo črevného traktu sú hlavnou príčinou úmrtnosti novonarodených teľiat. Štúdium štruktúry a funkcie slizničného imunitného systému novonarodených teľiat

ukazujú, že systém je dobre rozvinutý už pred narodením a je schopný plniť funkciu účinnej protiinfekčnej bariéry hneď po narodení.

Navyše materské protilátky v slizničnom sekréte po narodení rapídne klesajú a miznú do 3–5 dní veku.

Tieto pozorovania naznačujú, že využitie intranazálnych vakcín by bolo možnou cestou ako „obísť“ rušivý efekt materských protilátok v krvnom sére. Intranazálne očkovacie látky s oslabeným vírusom počas prvého týždňa po narodení by mali za následok zvýšenú tvorbu IgA za 7–10 dní po aplikácii. Táto zvýšená produkcia by pretrvávala minimálne ďalších 5 týždňov. Z tohto dôvodu prebehlo niekoľko terénnych testov, ktoré preukázali účinnosť takto aplikovaných vakcinačných látok podaných počas prvého týždňa veku.

Navyše preverili odolnosť takto ošetrených teľiat proti respiračným infekciám.

V intranazálnej aplikácii môže byť budúcnosť...

Kvalita a množstvo materských protilátok, ktoré teľa získava, sa jedinec od jedinca veľmi líšia. Vyčkávanie štyri

až osem týždňov pred začatím vakcinačnej schémy vystavuje teľatá veľkému ohrozeniu cez respiračné a hnačkové ochorenia. Podanie vakcíny intranazálnym spôsobom eliminuje interferenciu s materskými protilátkami, ktorým sa predtým nebolo možné vyhnúť. Teľatá začnú uvoľňovať IgA do nosového sekrétu počas 7–10 dní po aplikácii. Táto aktívna imunitná odpoveď organizmu primárne zvyšuje odolnosť teľaťa proti infekčným agens a znižuje dobu, po ktorú je teľa na infekčný tlak veľmi citlivé.

Druhá dávka vakcíny podaná vo veku 5 týždňov potom predlžuje produkciu IgA a je efektívnou stratégiou ako ochranu predĺžiť za neonatálne obdobie. Aplikácia vakcíny je veľmi jednoduchá, tak že sa vstrekuje do nosných dierok teľaťa pomocou injekčnej striekačky s plastovou ihlou alebo kanylou dlhou 2,5–5 cm. Na konci ihly je väčšinou pružný plastový alebo gumový golier, ktorý nosnú dierku uzavrie, a bráni vykašliavať alebo „vyprsknúť“ podanú vakcínu. Podávaný objem je väčšinou okolo jedného až dvoch ml kvapaliny, v konzistencii podobnej vode. Vo väčšine prípadov je vakcína koncipovaná ako kvapalina a nie aerosól.

Pred zavedením do praxe je samozrejme nutné pokračovať vo výskumoch, obzvlášť je nutné spresniť dĺžku ochrany pred podaním druhej dávky. Ďalšou dôležitou

otázkou zostáva, či je možné neonazálne vakcinácie voľne kombinovať s očkovacími schémami, ktoré nastupujú od 1. mesiaca veku teľaťa.

Stále nevieme, či tieto vakcíny budú zlepšovať odpoveď na intramuskulárne alebo podkožne aplikované vakcíny vo veku 3–6 mesiacov. Hlbšie poznanie imunitného systému nám môže poskytnúť novú očkovaciu stratégiu. Ak bude dostatočne účinná, mohol by nám nový spôsob vakcinácie pomôcť prekonať najzraniteľnejšie obdobie v živote teľaťa.

„Naj šľachtiteľský chov 2013“...

Vážení chovatelia,
od vyhlásenia výsledkov súťaže o „Najlepší šľachtiteľský chov holsteinského plemena“ už síce uplynulo zopár dní, ale napriek tomu, dovoľte sa k tomuto podujatiu vrátiť (kompletná informácia je na web stránke SHA www.holstein.sk). Jednalo sa už o 7. ročník tejto súťaže, ktorá si našla svoje miesto v kalendári našich podujatí.

Ing. Ivan Hrica, výkonný riaditeľ SHA

Tentoraz sme hlavne z časových dôvodov pristúpili ku konaniu tejto akcie v deň, kedy sa konala členská schôdza SHA. Bezprostredne po jej skončení nasledovalo vyhlásenie výsledkov.

Podujatie sa uskutočnilo v priestoroch Výskumného ústavu živočíšnej výroby v Nitre, ktorý je včlenený do NPPC (Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum v Nitre). Privítal nás jeho generálny riaditeľ prof. Mihina. Tradičným mediálnym partnerom bol Slovenský chov. Naše poďakovanie patrí firme SK Farm Partners s.r.o. na

Ocenenie za najlepší červený šľachtiteľský chov v kalendárnom roku 2013 pre PDP Inovec, farma Volkovce prevzala z rúk riaditeľky odboru MP a RV SR Ing. A. Hrdej hlavná zooteknička Ing. M. Zaťková (na obrázku v pravo).

TABULKA č. 1 – výsledky kontroly mliekovej úžitkovosti 2012/13

Kontrola úžitkovosti 2012/2013	Mlieko kg	Tuk %	Tuk kg	Bielk. %	Bielk. kg	Vek pri 1. otelení mes./dni
Slovenská republika	7 268	3,91	284	3,32	241	28/22
Slovenské Strakaté	5 871	4,02	236	3,41	200	31/18
Slovenské Pinzgauské	4 545	3,88	176	3,40	154	36/10
Holstein	8 062	3,86	311	3,28	265	27/11
Šľachtiteľ. chovy Holstein	9 230	3,83	353	3,26	301	25/9

10. až 7. miesto Naj Šchov: Na obrázku zľava: Ing. A. Hrdá – riaditeľka odboru MP a RV SR, p. P. Chuťka PD Slatina n/Bebravou, p. L. Cvičela PD Zavar, Ing. L. Lengyel (v zastúpení) ŠH Búšlak s.r.o., p. B. Vida Medzičilizie a.s., Ing. J. Drevenák SK FARM Partners s.r.o., Ing. V. Chovan – Predseda predstavenstva SHA.

6. až 4. miesto Naj Šchov: Na obrázku zľava: Ing. A. Hrdá – riaditeľka odboru MP a RV SR, Ing. M. Nešťák PD Čachtice, Ing. J. Karcol PD Horné Obdokovce, p. Z. Révayová PPD Prašice, J. Drevenák SK FARM Partners s.r.o., Ing. V. Chovan – Predseda predstavenstva SHA.

čele s Ing. Drevenákom, ktorá sa zhostila úlohy generálneho sponzora tohto podujatia. Medzi hosťami boli aj zástupcovia MPRV SR, vedení riaditeľkou odboru ŽV Ing. Hrdou. Všetkých prítomných v úvodnom slove privítal Predseda predstavenstva Ing. Vladimír Chovan a Ing. Hrica na úvod vyhlásenia výsledkov pripomenul zmysel a cieľ súťaže, ktorým je: „Oceňiť a spropagovať šľachtiteľskú prácu chovateľov v najlepších chovoch v SR“. Zároveň zopakoval kritériá, na základe ktorých boli chovy zoradené do TOP–10 najlepších.

Pripomíname, že tretíkrát za sebou boli chovy hodnotené podľa: **priemernej dennej celožitovnej úžitkovosti - PDCÚ (údaje zahŕňali obdobie z kontroly mliekovej úžitkovosti od 1.1.2013 – do 31.12.2013)**. Potešiteľné bolo konštatovanie pozitívneho trendu v ukazovateľoch priemernej dennej celožitovnej úžitkovosti.

Od roku 2000, od kedy sa datuje uznávanie ŠCH v zmysle Zákona 194/98, bolo uznaných 41 chovov holsteinského plemena. O úrovni týchto chovov najlepšie hovorí tabuľka č.1.

Potom už nasledovalo slávnostné vyhlásenie najlepších chovov od 10.–teho miesta k priečkam najvyšším. Samozrejme došlo aj k prekvapeniam, čo však zvýšilo zaujímavosť súťaže. Honor najlepšieho červeného chovu získali PPD „Inovec“ Volkovce, ktoré už tradične patrí k najlepším.

Z množstva výsledkov uvediem niektoré zaujímavosti:

- **najnižší vek pri otelení:**
PD Horné Obdokovce a Agrocontract a.s. Mikuláš 23 mesiacov a 16 dní
- **najvyšší priemerný vek v stáde:**
PD Zavar, ŠH Búšlak 4 roky 6 mesiacov
- **priemerná prebiehajúca laktácia:**
PD Zavar 2,36
- **najlepší typ:**
3 roky po sebe Food Farm s.r.o. Hlohovec
- **najlepší telesný rámec:**
PD Čachtice
- **najvyššie priemerné 1. laktácie:**
Agrocontract a.s. Mikuláš 11 010 kg
- **najvyššia úžitkovosť za všetky laktácie:**
Agrocontract a.s. Mikuláš 11 850 kg

Na 3. mieste sa umiestnil Food Farm s.r.o. Hlohovec, ktorý tak prekonal smolu predchádzajúcich 4–tých miest:

- v KÚ na 1. laktácii dosiahol 10 191 kg, vek pri prvom otelení 24 mesiacov a 16 dní, za všetky laktácie 11 200 kg, celková celožitovná úžitkovosť 29 359 kg mlieka, priemerná denná celožitovná úžitkovosť 17,33.

2. miesto získal Agrocontract mliečna farma a.s. Jasová

TABUĽKA č.2 – 10 najlepších

Por.	Názov poľnohosp. podniku	Farma	Mlieko kg	Priemer. vek dni	PDCÚ kg
1.	AGROCONTRACT Mikuláš, a.s.	Mikuláš	32959	1705	19,33
2.	AgroContract mliečna farma, a.s.	Jasová	32634	1738	18,78
3.	FOOD FARM s.r.o., HLOHOVEC	Dolné Trhovište	29360	1694	17,33
4.	PPD Prašice so sídlom v Jacovciach	Velušovce	28513	1831	15,58
5.	PD Horné Obdokovce	Horné Obdokovce	26703	1732	15,42
6.	Poľnohospodárske družstvo Čachtice	Čachtice	26345	1741	15,13
7.	MEDZIČILIZIE, a. s.	Ňarad	29328	1947	15,06
8.	Školské hospodárstvo - Búšlak, spol.s r.o.	Dunajský Klátov	27713	1859	14,91
9.	Poľnohospodárske družstvo Zavar	Brestovany	28582	1926	14,84
10.	PD Slatina nad Bebravou	Slatina n/ Bebravou	25337	1718	14,75

3. miesto Naj Šchov: Na obrázku zľava: Ing. V. Chovan – Predseda predstavenstva SHA, Ing. A. Hrdá – riaditeľka odboru MP a RV SR, Ing. T. Jarkovský FOOD FARM s.r.o. Hlohovec, Ing. J. Drevenák SK FARM Partners s.r.o.

2. miesto Naj Šchov: Na obrázku zľava: Ing. V. Chovan – Predseda predstavenstva SHA, Ing. A. Hrdá – riaditeľka odboru MP a RV SR, Ing. E. Zácsek AgroContract mliečna farma a.s. Jasová, Ing. J. Drevenák SK FARM Partners s.r.o.

– v KÚ dosiahol na 1. laktácii 10 871 kg, vek pri prvom otelení 24 mesiacov a 7 dní, za všetky laktácie 11 683 kg, celková celoživotná úžitkovosť 32 634 kg mlieka, čo predstavuje 18,78 priemernú dennú celoživotnú úžitkovosť.

Vítazom súťaže sa stal Agrocontract a.s. Mikuláš, ktorý zároveň ako jediný bol doteraz v každom ročníku v TOP–ke najlepších.

– v KÚ dosiahol na 1. laktácii vynikajúcich 11 010 kg, vek pri prvom otelení 23 mesiacov a 16 dní, za všetky laktácie 11 850 kg. Z ukazovateľov vyniká celková celoži-

votná úžitkovosť 32 959 kg mlieka, čo predstavuje priemernú dennú celoživotnú úžitkovosť 19,33.

Agrocontract a.s. Mikuláš patrí viac rokov k absolútnej špičke na Slovensku, čoho najlepším dôkazom je aj tento údaj. Zo všetkých 41 doterajších 100–tisícových dojníc na Slovensku až 10 pochádza z tohto chovu.

Všetci najlepší dostali pekné ocenenia z rúk Ing. Hrdej, Ing. Chovana a sponzora podujatia firmy SK Farm Partners s.r.o., reprezentovaného Ing. Drevenákom.

Stalo sa dobrou tradíciou, že súčasťou vyhlasovania výsledkov sme boli svedkami prednášky na závažnú tému.

Tentokrát to bola vynikajúca prednáška charizmatického MVDr. Gerharda Reszlera k problematike odchovu teľiat. Táto prednáška nadväzovala na 2 workshopy, ktoré predchádzali prednáške a boli s úspechom realizované za bohatej účasti na PVOD Kočín a Zoo–Divízia s.r.o. Selice.

Potom už nasledovala slávnostná recepcia, ktorú slávnostným prípitkom otvoril Predseda predstavenstva SHA Ing. Chovan, ktorý ešte raz zažiaril a poďakoval všetkým, ktorí sa podieľali na tomto peknom dni.

1. miesto Naj Šchov: Na obrázku zľava: Ing. V. Chovan – Predseda predstavenstva SHA, Ing. A. Hrdá – riaditeľka odboru MP a RV SR, p. V. Korpáš – AGROCONTRACT Miluláš a.s., Ing. J. Drevenák SK FARM Partners s.r.o.

Zlepšenie príjmu sušiny pri dojniciach je faktor ovplyvňujúci výrobnú cenu mlieka...

**Dr. Jaroslav Langer, Výživár špecialista,
Biomín Slovensko s.r.o.**

Pri prečítaní nadpisu sa nám môže vynoriť otázka, prečo je potrebné zvyšovať príjem sušiny krmiva, keď na Slovensku ho skoro vždy máme málo a skoro stále ním musíme šetriť. Ponúkam niekoľko logických argumentov:

1. Krmivo je vždy lacnejšie ako mlieko!
2. Zlepšenie reprodukcie.
3. Znižujú sa metabolické ochorenia pri čerstvo otelených kravách.
4. Pri čerstvo otelených kravách príjem 1 kg sušiny navyš sa rovná 2 kg mlieka navyš.

Týchto pár bodov nám ukazuje, že zlepšený príjem sušiny dojniciami vedie k ziskovosti pri produkcii mlieka. Je samozrejmé, že príjem sušiny ovplyvňuje aj optimalizácia krmnej dávky, tiež hodnota energie v nej obsiahnutá a obsah v bache degradovateľného a nedegradovateľného dusíka.

Medzi faktory ovplyvňujúce príjem krmiva patria:

1. *Fyzické riešenie farmy a krmných zariadení.* Pod tým rozumieme:

- riešenie farmy, či je priateľské k zvieratám a či pre ne zabezpečuje dostatok komfortu
- počet, riešenie a možnosť udržiavania ležiskových boxov
- riešenie, prístup, počet a možnosť udržiavania napájacích (kvalita vody)
- riešenie, možnosť čistenia a prístup ku krmovisku

2. *Zdravotný status zvierat* nám hovorí, že najväčší pozor treba dávať na čerstvo otelené kravy, kde je najväčší

Obr. č.1: Krmná dávka ide na čisté krmovisko.

výskyt chorôb, a to až 80 %. Ochorenie zvierat má za následok znížený príjem krmiva. Jedná sa hlavne o metabolické ochorenia ako ketóza a subklinická hypokalcémia.

3. Pri *tepelnom strese* sa dá príjem krmiva ovplyvňovať rôzne:

- štandardne, úpravou krmnej dávky– znížením vlákniny a navýšením množstva krmnej zmesi
- zvýšením koncentrácie Na, K, Mg
- použitím objemových krmív s vysokou kvalitou (produktujú menej tepla pri trávení)
- zabezpečením chladenia zvierat– tienenie, pohyb vzduchu, vlhčenie vzduchu

4. Poznáme viac *systémov kŕmenia* ovplyvňujúcich príjem krmiva:

- TMR (zmiešaná kŕmna dávka)– povzbudzuje zvýšený príjem krmiva zvieratami
- separátne kŕmenie objemových a jadrových krmív– rozdielne pH bache, vyššie nebezpečenstvo acidózy a pokles príjmu sušiny
- voľný prístup ku krmivám (pastva)– znamená nižší príjem krmiva v porovnaní s TMR

5. K *výživárskym faktorom* ovplyvňujúcim príjem krmiva patrí aj precízne dodržanie správnych *pomerov jednotlivých živín* v krmnej dávke, podľa najnovších vedeckých poznatkov z najuznávanejších ústavov. Toto je už ale parketa pre nás výživárov.

Ideálne je príjem krmiva nastaviť podľa energetických požiadaviek kráv a nie podľa množstva dorobeného krmiva. Negatívne ovplyvňujú príjem krmiva nehomogénne kŕmne dávky a kŕmne dávky s nízkou koncentráciou energie. Objemové krmivá s nízkou kvalitou majú za následok nižší počet pasáží krmiva v tráviacom trakte dojnice počas dňa pri porovnaní s vysoko kvalitnými objemovými krmivami. Toto samotné nám už hovorí, že menej kvalitných krmív dokáže dojnica prijať menšie množstvo. Z predchádzajúceho je jasné, že pre vysoký príjem krmiva a pre dosiahnutie vysokej úžitkovosti je treba zabezpečiť pre dojnice vysoko kvalitné objemové krmivá.

Zvýšenie stráviteľnosti krmív má tiež vplyv na zvýšenie príjmu krmiva dojniciami. Používanie krmných dávok s vysokým obsahom rýchlo degradovateľného škrobu v bache znižuje stráviteľnosť vlákniny, ktorá má ale význam pre štruktúru krmnej dávky. Vysoký obsah škrobu má vplyv na zvýšenú tvorbu kyseliny propiónovej, ktorá má chemický depresívny účinok na príjem krmiva. Tu je namieste použiť kvasinky na zlepšenie stráviteľnosti vlákniny.

Ak sa používajú kŕmne komponenty so zníženou chuťnosťou alebo komponenty doslova nechutné, tieto nám

Biomin® BioStabil

Zachováva energiu vo Vašej siláži!

Zmes homo- a heterofermentatívnych baktérií

- Lepšia fermentácia
- Dlhšia aeróbna stabilita siláže
- Redukcia strát sušiny a energie
- Vyššia produktivita a výnosnosť

Teraz s novým
bakteriálnym kmeňom
Lactobacillus kefir,
schváleným EFSA!

biostabil.biomin.net

tiež významne ovplyvňujú príjem krmnej dávky. Často sú to plesnivé objemové krmivá, siláže so zlou kvalitou (kyselina maslová > 3 % zo sušiny, alkohol). Medzi takéto krmivá patria močovina, suché a prašné krmivá, poškodené vedľajšie produkty ako glutén, DDGS ale aj vysoký obsah niektorých minerálov. Napríklad vysoký obsah síry v krmnej dávke znižuje príjem krmiva zvieratami. Medzi úspešné stratégie pre zlepšenie chutnosti krmív patrí primiešanie melasy.

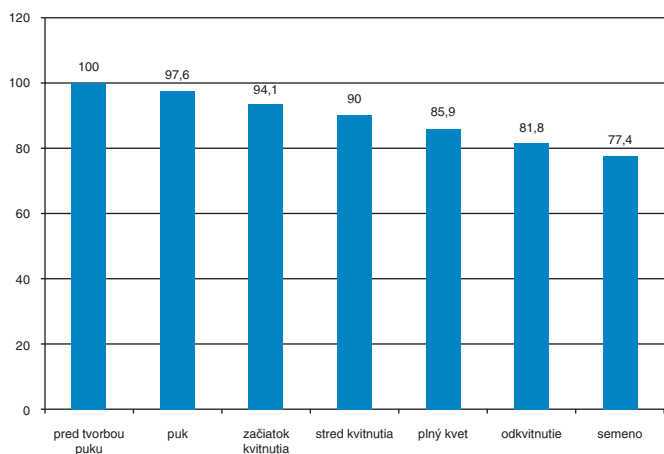
Medzi novšie spôsoby zatriktívnenia chuti krmných dávok patrí použitie fyto-genických látok na báze aróm a korenín.

Veľký vplyv na chutnosť krmnej dávky má aj sušina krmnej dávky. Optimálna sušina krmnej dávky je 48–50 %. Pri sušine nad 60 %, do-

kážu kravy separovať krmnu dávku, takže následne dochádza ku kolísaniu pH v bachore, čo postupne znižuje príjem krmiva. Ak je sušina krmnej dávky okolo 40 % tak sa príjem krmiva znižuje a to hlavne vtedy, ak krmna dávka obsahuje vysoké percento fermentovaných krmív.

Mykotoxíny vo výžive dojníc je fenoménom posledných desaťročí. Mykotoxíny znižujú príjem krmiva priamo ale aj nepriamo. Priamo je to z dôvodu, že krmivo býva znehodnotené, mykotoxíny, napríklad deoxinivalenol, majú často pre zvieratá odpornú vôňu a chuť a tie odmietajú takéto krmivo prijímať. Deoxinivalenol sa nazýva aj vomitoxín z anglického slova vomit= zvracať. Mykotoxíny nepriamo znižujú príjem krmiva aj tým, že znižujú zdravotný status zvierat.

Akútna toxicita je možná ale oveľa nebezpečnejšie sú chronické efekty mykotoxínov na dojnice. Patria sem znížený príjem krmiva a odmietanie príjmu krmiva, znížené vstrebávanie živín, zhoršený metabolizmus, zhoršená bachorová fermentácia, potlačená imunita, dráždenie tkanív a tiež bunková smrť.

Bernard and Montgomery, University of Tennessee

Obr. č.2: Správne zakrytá siláž – základ úspechu.

V tejto oblasti je od 29.10.2013 k dispozícii jediný v EÚ povolený deaktivátor mykotoxínov pod číslom 1060/2013s názvom Mycofix® Secure. Je to nielen vyvážovač, ale aj deaktivátor mykotoxínov. Vplyv fumonizínu na denný príjem krmiva a dennú mliečnu úžitkovosť veľmi jasne ukazuje nasledujúca tabuľka z pokusu: Diaz et al., 2000

Fumonizín v KD (ppm)	Denný nádoj v librách	Denný príjem krmiva v librách	AST m.j./l
<5	70,6	41,6	80
100	53,2	30,1	156
*P<0.05	*	*	*

Ako sme už niekoľkokrát spomínali, nízka kvalita objemových krmív má negatívny vplyv na príjem krmiva dojnícami.

Na grafe vidieť závislosť príjmu krmiva na fenologickej fáze lucerny.

Kvalitu objemových krmív považujem v našich pomeroch za jeden z kľúčových faktorov pre zlepšenie príjmu krmiva. Často sme ochotní vynaložiť veľké množstvo peňazí na rôzne doplnky výživy, len aby sme zatriktívili krmnu dávku. Korektná výroba siláží nás nestojí žiadne peniaze navyše, treba len dodržať základné pravidlá silážovania.

Tie sa učíme na stredných školách, univerzitách a následne aj v praxi absolvujeme množstvo školení a seminárov ohľadom výroby siláží. Aj napriek tomu je väčšina našich siláží nehodiacich sa pre vysoko produkčné dojnice. Jeden môj priateľ mi povedal ohľadom silážovania nasledovné: „Silážovanie je ako futbal, každý mu rozumie len výsledok je stále zlý“. Urobme niečo pre to, aby táto veta konečne nebola pravdou. Všetci stále rozprávame o ekonomike výroby mlieka a siláže máme nekvalitné.

Nezabudnime, že okrem množstva drahých aditív (často zbytočných) je jednou z významných ciest k lacnejšej výrobe mlieka, zvýšenie príjmu krmiva dojnícami.

Podpory rozhodnú o budúcnosti...

Ing. Vladimír Chovan, predseda predstavenstva SHA

Z historického hľadiska prežívajú chovatelia dojníc v Európskej únii zásadný rok. Posledný rok, kedy platia v členských štátoch kvóty na výrobu surového kravského mlieka. Produkcia mlieka sa aj v Európe bude opäť riadiť zásadami voľného trhu. Zásadami, ktorých dopady na ekonomiku fariem si už väčšina farmárov v EÚ z vlastnej skúsenosti nepamätá. Ale úprimne, asi to neboli najlepšie skúsenosti, keď viedli k zavedeniu kvót na produkciu mlieka.

Farmári novú situáciu vnímajú veľmi citlivo. Veď v mnohých krajinách prídu o časť svojho majetku. Majetku, ktorý tvorila ocenená kvóta. Patrila k farmám rovnako ako najlepšie kravy. A v mnohých štátoch EÚ veru jej cena nebola nízka. Dobré sa s ňou obchodovalo, slúžila aj ako záložné právo bankám.

Väčšina fariem sa na novú situáciu pripravuje. Stretni sme po Európe aj farmárov, ktorí uvažujú s ukončením výroby mlieka. Nebolo ich veľa, ale boli. Podstatne viac je však tých, ktorí nechcú prestať s výrobou mlieka. Neplánujú odísť od výroby, ktorá živila generácie ich rodinných príslušníkov. Drvivá väčšina z nich počíta so zvýšením stavov zvierat a nárastom produkcie.

Voľný trh ale bude vyžadovať od farmárov zvládnuť manažment fariem dokonale, to však v dnešnej dobe každý považuje za samozrejmú. Pre prežitie mliečnych fariem budú podľa mňa dôležité ešte nasledujúce dve podmienky:

1. dostatočne silní a konkurencie schopní spracovatelia mlieka na domácom trhu,
2. schopnosť jednotlivých členských štátov včas a dostatočne reagovať na veľmi pravdepodobné výkyvy cien surového kravského mlieka v nasledujúcom období.

Prvá podmienka môže byť na Slovensku problematická. Situácia, v akej sa nachádza časť potravinárskeho sektora spracovávajúceho mlieko, nevyzerá dobre. Objem spracovávanej produkcie, sortiment, trhy pre výrobky, náklady, hospodárske výsledky, miera investícií – všetky tieto parametre vyvolávajú prinajmenšom veľké otázky. V každom štáte sa každoročne na kongrese mliečnych

farmárov stretávame v úvodných prednáškach s predstaviteľmi miestnych mliekarenských spoločností. Ich odkazy miestnym farmárom sú väčšinou identické. Vyrábajte mlieko a vyrábajte ho viac. Všetko nakúpime a výrobky vieme umiestniť na trhy. Máme oň záujem a zaplatíme primeranú cenu. A úprimne, tá cena bola vždy o 3–4 centy vyššia ako na Slovensku, nech sme boli kdekoľvek. Najmenej.

Ani pri druhej podmienke sa neviem zbaviť dojmu, že to bude rovnaký problém. Ak nie väčší. Všetci naši producenti sa už nevedia dočkať nových pravidiel vyplácania podpôr v tomto rozpočtovom období. Rok 2013 toto sedemročné obdobie už medzičasom skrátil, ale nasledujúcich šesť rokov bude pre slovenských chovateľov zásadných. Existenčne zásadných. Rezort pripravuje podpory hlavne cez I. pilier podporami na citlivé komodity. V slovenských podmienkach by bol snád príhodnejší názov podpory na problematické komodity. Alebo rovno na stratové komodity. A tých je u nás toľko, že by na ne bolo potrebných najmenej tridsať, nie trinásť percent zo SAPS-ových platieb.

Všetky chovateľské zväzy si bilancujú, ako sa navrhované sadzby premietnu do ekonomiky chovu alebo pestovania ich komodity. Niektorí sú spokojní viac, niektorí menej. Ale od radosti nevyskakujú príliš nik. Určite nie chovatelia dojníc. Mnohým z nich už dotieklo, že deklarovanú podporu vo výške cca 370 € na VDJ dostane len polovica z nich. Príčinu treba z časti hľadať v krátených zdrojoch z druhého piliera. Pritom sľubovaných 126 € na dojniciu na zabezpečenie dobrých životných podmienok zvierat, spolu s podporou na citlivé komodity, malo tvoriť potrebnú sumu na elimináciu straty z výroby. Chovatelia sa začínajú zamýšľať nad tým, čo budú robiť, ak sa do welfare podpôr nedostanú. A začínajú sa porovnávať podpory na dojnice s podporou na dojčiacie kravy. A rozmýšľať nad tým, ktorá výroba bude efektívnejšia. Pri podpore na dojniciu vo výške 230 – 240 € a podpore na dojčiacu kravu vo výške cca 170 €.

Na členskej schôdzi v Nitre dňa 22. mája 2014 sa detailne analyzovali perspektívy vo výrobe mlieka po zavedení pripravovaného systému podpory. Okrem spomínaných dopadov má tento

system ešte ďalšie úskalie vo vyplácaní zdrojov z tzv. III. piliera. Ak sa pripravovaný systém bude realizovať cez niektorú inštitúciu Ministerstva pôdohospodárstva vo forme služieb, prídu farmári minimálne o 20 % z tejto sumy, ktorú bude vo fakturovanej čiastke tvoriť daň z pridanej hodnoty. A ak nebude treba z týchto zdrojov zaplatiť aj náklady spojené s distribúciou týchto prostriedkov. A už vôbec nechcem pomyslieť na to, aké dopady by mohli nastať, ak by sa na tento spôsob financovania bližšie pozreli orgány komisie EÚ a nestotožnili

by sa s týmto typom platieb. Je až zarážajúce, že v čase, keď boli k dispozícii minimálne dva roky na prípravu potrebných smerníc na spôsob distribúcie finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu a ich notifikáciu v Bruseli, nebola naša rezortná administratíva schopná túto úlohu vykonať. Len pre ilustráciu, v Českej republike trval takýto proces väčšinou 4 až 6 mesiacov. Uvediem konkrétny prípad. V takomto časovom úseku zvládli české rezortné a samosprávne orgány vytvorenie, notifikáciu a schválenie podpory na ozdravenie chovov ošípaných v kategórii predvýkrmu. Vyplácanie tejto podpory je tým pádom úplne čisté a hlavne systémové. A slovenským chovateľom ošípaných sa môže o takomto type podpory naďalej len snívať.

Chovatelia holsteinského dobytku zosumarizovali svoje postoje do stanoviska, ktoré orgány asociácie prerokujú s rezortnými predstaviteľmi. Dovolím si ich citovať:

„Členská schôdza Slovenskej holsteinskej asociácie - družstva vyslovila vážne obavy z ďalšieho vývoja v tomto sektore, čo vyústilo do prijatia uznesení, ktorých cieľom je zachovanie výroby mlieka v Slovenskej republike:

1. Je nevyhnutné zaviesť pružnú reakciu na stanovenia výšky podpory chovu hovädzieho dobytku podľa vývoja tržných cien,
2. Pri stanovení podpory dojníc a dojčiacich kráv je potrebné zohľadniť objektívne vyššie náklady pri výrobe surového kravského mlieka a skutočnosť, že pri výrobe surového kravského mlieka je niekoľko násobne vyššia miera zamestnanosti,

3. Aplikovať projektové podpory na dobré životné podmienky zvierat na väčší počet dojníc.“

Domnievam sa, že akceptovanie a zapracovanie týchto troch bodov do pripravovaných podpôr, je pre chovateľov bytostne dôležité.

V čase, keď píšem tieto riadky, prebehla v odbornej verejnosti informácia, že istý zahraničný investor sa rozhodli zrušiť na južnom Slovensku jeden z najväčších chovov dojníc u nás. Ide pri tom o investorov, ktorí sa tomuto chovu venovali so všetkou vážnosťou.

Je teda veľmi pravdepodobné, že toto svoje rozhodnutie prijali po zreľých úvahách a ekonomických analýzach. Dúfajme, že neboli úplne správne a rovnako dúfame, že sa takto nerozhodnú aj ďalší chovatelia. Lebo, či sa nám to páči, alebo nie, v našich podmienkach rozhodnú o budúcnosti chovov dojníc hlavne podpory.

Predstavujeme vám...

Ing. Ivan Hrica, výkonný riaditeľ SHA

Vážení chovatelia,

v tomto vydaní MaxiInfra, by sme Vám chceli niečo viac povedať o chovateľovi, ktorého mnohí z Vás veľmi dobre poznáte. Napriek tomu stojí za to venovať mu náležitú pozornosť. Už pekných pár rokov ide svojou cestou, ktorá je pre neho typická. Možno sa jeho filozofia a skúsenosti nedajú aplikovať všade, ale stojí za to vypočuť si a v mnohých prípadoch inšpirovať sa.

Za všetkým stojí, ako sám hovorí, v dobrom aj zlom manažér s veľkým „M“ Ing. Milan Novák so svojim tímom. Áno, hovoríme o Agricole spol. s r.o. Šoporňa, ktorá roky dosahuje vynikajúce výsledky, naposledy ocenené dokonca víťazstvom v súťaži o Naj slovenský chov.

Navštívili sme tento podnik a strávili sme v jeho spoločnosti skutočne zaujímavé, inšpirujúce dopoludnie.

Samozrejme nemohli sme obísť ani klenot tejto farmy, fenomenálnu dojnicu s poetickým menom „LADY N“. Tejto dáme (ušné číslo SK000056644844) patrí v Galérii žijúcich 100-tisícových dojníc 3. miesto. V apríli tohto roku začala 8. laktáciu a do 30. júna 2014 nadojila 119 711 kg mlieka.

Ing. Milan Novák s vitrínkou úspechov v pozadí.

SLOVENSKÁ HOLSTEINSKÁ ASOCIÁCIA

KARTA KRAVY - PLEMENNÁ KNIHA

Galéria 100 000 kg mlieka

Ušné číslo

Import

Narodenie

ET

SK000056644844

Lady N

29.10.2000

Podnik

AGRICOLA spol. s r.o. Šoporňa

Plemeno

H100

Chov

ŠOPORŇA

Oddiel PK

HA

Rodokmeň

Otec

OLIVEHOLME AEROLINE-ET

CA000005429693

ARS-022

OO

MADAWASKA AEROSTAR

CA000000383622

STB-011

MO

OLIVEHOLME MARK BECKY

CA000004630016

Matka

OM

TIEDE 21

NL000316803986

SEC-002

MM

SK000017948824

SK000008317824

Mlieková úžitkovosť			Celková laktácia						Normovaná laktácia						Vek	
PI	Dátum	Potomstvo	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Biel	%	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Biel	%	rok-mes	
1	15.01.2003	Býček	414	13034	401	3,08	424	3,25	305	9765	306	3,13	308	3,15	2 - 3	
2	17.04.2004	Jalovička	354	12427	415	3,34	395	3,18	305	11337	370	3,26	354	3,12	3 - 6	
3	14.05.2005	Mrtve teľa, žiadne živonarodené	479	18273	671	3,67	577	3,16	305	13977	506	3,62	428	3,06	4 - 7	
4	23.11.2006	Jalovička	440	18504	584	3,16	558	3,02	305	14282	423	2,96	404	2,83	6 - 1	
5	10.04.2008	Jalovička	483	17580	738	4,20	556	3,16	305	13199	498	3,78	394	2,99	7 - 6	
6	24.11.2009	Mrtve teľa, žiadne živonarodené	557	16342	671	4,11	523	3,20	305	11073	435	3,93	333	3,01	9 - 1	
7	18.10.2011	Jalovička	686	20943	646	3,08	644	3,08	305	12446	436	3,50	368	2,96	10 - 12	
8	15.04.2014	Mrtve teľa, žiadne živonarodené	80	2608	119	4,56	69	2,65	0	0	0	0,00	0	0,00	13 - 6	
celoživotná / priemerná			8 / 7	3493	119711	4245	3,55	3746	3,13	305	12297	425	3,46	370	3,01	Dĺžka života
Priemerná denná celoživotná úžitkovosť - kg mlieka				24,0												4996

To predstavuje vynikajúcu priemernú dennú celoživotnú úžitkovosť 24,0 kg (pozri kartu kravy), len nech jej zdravie slúži aj naďalej.

Na každom kroku bolo cítiť jasnú filozofiu chovu, definovaný cieľ, metódy a prostriedky ako sa k nemu dopracovať. To, že Ing. Novák je tvrdý na svojich ľudí je známe, treba však jedným dychom dodať, že ešte tvrdší je sám na seba.

Možno si môžem dovoliť perličku, Ing. Novák ešte nikdy do práce nezaspal. Ako je to možné? Jednoducho má 2 budíky, ak by jeden náhodou pri zvonení „zaklapol“, druhý drnčiaci v chodbe ho jednoducho nepustí.

Z každého kúta podniku na Vás dýcha systém a poriadok, ktorý je alfou a aj omegou dosahovaných výsledkov. Tie sú naozaj vynikajúce, čo-to o nich sa budeme mať možnosť presvedčiť z odpovedí Ing. Nováka na naše otázky. Dajme mu teda slovo:

Priblížte čitateľom, čím je charakteristický Váš chov, aká bola história jeho vzniku?

Agricola spol. s r.o. bola založená v roku 1994 po miestnom poľnohospodárskom družstve, ktoré neskôr skončilo v konkurze. V začiatkoch boli dojnice ustajnené väzne v štvorradových kravínoch a ošipané v objektoch postavených už v roku 1956, kde bola veľmi nízka produktivita práce a práca samotná bola fyzicky veľmi náročná.

V roku 2000 sa vedenie spoločnosti rozhodlo ukončiť chov ošipaných. Po desiatich rokoch existencie prišlo aj k vlastníckym zmenám. Nový väčšinový majiteľ rozhodol o okamžitej investícii do živočíšnej výroby. V roku 2004

sme vybudovali dojáreň a voľné ustajnenie dojníc v maštaliach.

Čo rozhodlo, že ste sa zamerali na chov dojníc holsteinského plemena?

Pôvodné stádo slovenského strakatého dobytka od roku 1992 prechádzalo prevodným krížením na čier-nostrakatý Holsteinsko frízsky dobytok. Kto sa rozhodne pre produkciu mlieka, tak by to mal byť jednoznačne čierny Holstein. Okrajovo chováme aj Slovenský strakatý a plemeno Braunvieh. Plemeno Holstein sa vie najlepšie prispôbiť na veľkovýrobné „priemyselné podmienky“ výroby mlieka. Som zástancom buď mliekového alebo mäsového plemena.

Aké ste si vytýčili ciele pri budovaní stáda?

Živočíšna výroba prechádzala na poľnohospodárskych podnikoch ťažkými skúškami a tak to bolo aj u nás. Keď sa chcete posunúť niekam dopredu, tak si musíte povedať ako postupovať, zistiť, kde máte najväčšie problémy, ako sa dajú riešiť a pod.

V našom prípade to boli hlavne tieto dva problémy:

1. výroba objemových krmív a 2. väzné ustajnenie dojníc. Po opätovných kritikách na margo kvality objemových krmív mi bolo povedané, aby som si ich robil sám. Tak som to aj skúsil a môžem povedať, že je to veľmi ťažká úloha, hlavne, aby sa podarilo sklíbiť termín zberu a počasia. Keď však všetko dobre dopadne a krmivá sú výborné, tak zrazu to všetko ide akosi fajn. No, ale aby to zase nebolo také ľahké, vždy sa aj niečo nevydarí a potom je to

Neobyčajné výsledky najmä v reprodukcii (medziobdobie 386 dní) sa v Agricole dosahujú v úplne obyčajných maštaliach.

zase o problémoch. Za mojich mladších čias som hovoril najmä o výške dojivosti, už pár rokov však mám jasný cieľ ako sa to má správne a hlavne ekonomicky robiť. Zosúladiť **úžitkovosť, reprodukciu, brakovanie, zdravotný stav.** **Nám sa to už darí.** Za posledné tri roky dozadu sa **úžitkovosť pohybuje okolo 10 000 kg mlieka, brakovanie 23-25% a reprodukcia taktiež výborná. Medziobdobie máme stabilne pod 400 dní a predaj 200 kusov vysokoteľných jalovíc** to iba potvrdzuje. Toto všetko spolu môže byť zaujímavé aj ekonomicky.

Druhým spomínaným problémom bolo voľné ustajnenie. Keďže som už mal dosť skúseností s voľným ustajnením z predchádzajúceho pracoviska, u nás sme išli cestou rekonštrukcií existujúcich objektov (vlastnícke pomery neboli vysporiadané), čo nie je ideálne, ale čo už sa dalo robiť. Snažili sme sa podľa možností zabezpečiť pohodlie pre zvieratá. Dojnice majú možnosť kedykoľvek vyjsť do výbehov, čo je veľmi pozitívne pre reprodukciu (svetlo a vyhujúce podlahy, aby sa nešmykali).

Reprodukcia v našich chovoch všeobecne vyvoláva mnohým vrásky na čelách. Sme radi, že môžeme priblížiť chov, kde napriek vynikajúcej úžitkovosti sa dosahujú vynikajúce reprodukčné ukazovatele. Skúste nám priblížiť Váš systém, ako ste si poradili s touto kráľovskou disciplínou.

Čo sa týka reprodukcie, ideme cestou intenzívneho vyhľadávania prirodzených rují, zainteresovali sme všetkých zamestnancov jednoduchou evidenciou, za čo im platíme 1,66€ za kus. Zároveň musím povedať, že máme šťastie na skvelého človeka a odborníka v jednej osobe p. Vojtecha Marcinkecha, ktorý sa výraznou mierou podieľa na dosahovaných ukazovateľoch reprodukcie. Mať dobrého inseminačného technika je pre každý chov obrovská devíza, ktorá v našom prípade platí dvojnásobne.

Pochopiteľne robíme aj sono vyšetrenie dvakrát do mesiaca. Viac ako 50% plusiek (+) dosahujeme prirodzenou rujou a zbytok synchronizáciou. Všetky jalovice pripúšťame sexovanými dávkami. Pozitívum tohto kroku vidím nielen v narodení jalovičky, ale oveľa väčšie pozitívum je, že pôrod je omnoho šetrnejší ako pri býčkoch a samotná prvotka ľahšie zvládne štart do laktácie. Aj v príprave na pôrod majú kravy zabezpečené pohodlie, hoci sa jedná len o pôvodnú maštal' K-96 nezrekonštruovanú. Snažíme sa dojniciam zabezpečiť pohodu a hlavne prirodzenosť, neuznávam povinné drenčovanie pumpou a napájanie teľiat mledzivom sondou. U nás dojnice pijú nápoj z vedier a teľatá pijú mledzivo cez cumel'. Pri pôrodoch je tak isto zabezpečená presná evidencia, aby sa spätne vedelo skontrolovať, kto telil a ošetroval teľa aj dojnicu po pôrode.

Aký je Váš pohľad na ďalší vývoj v chovoch HD u nás po zrušení kvót?

V sektore výroby mlieka nás čaká veľká neznáma, zrušenie kvót. Ja osobne očakávam zhoršenie situácie na trhu s mliekom. Najviac si myslím, že na to doplatia tí chovatelia, ktorí vyvážali svoju produkciu do zahraničia, tam bude asi aj najväčší pokles ceny (Taliansko, Nemecko, Poľsko).

Presná evidencia je absolútnou samozrejmosťou v systéme riadenia na farme v Šoporňi.

Špičková reprodukcia začína už pri odchove budúcej generácie dojníc.

Čo by podľa Vás pomohlo, jednak zo strany štátu, resp. vlastných radov, k stabilizácii tohto odvetvia?

Ja som aj tak najviac smutný z toho, že medzi mladými ľuďmi je nezaujím o prácu v poľnohospodárstve a to nevynímam ani rastlinnú výrobu. Hoci je na Slovensku značná nezamestnanosť, ľudia nechcú pracovať v poľnohospodárstve. Najväčší problém vidím na samotnom vidieku. Ľudia prestali chovať hospodárske zvieratá, prestali pestovať doma zeleninu, venujú sa len okrasným záhradkám, trávnikom a bazénom. Prerušila sa niť rodič – dieťa. Tomu nasvedčuje aj situácia v školstve. Vytratil sa odbor pre poľnohospodársku prvovýrobu. Samozrejme najväčší podiel viny na úpadku slovenského poľnohospodárstva nesú vládni činitelia zlými zákonmi (obchodné reťazce), nastavením dotácií, daňami. Zatiaľ o zmenách len rozprávajú.

Ďakujem Ing. Novákovi za poskytnuté informácie. Na záver zaželajme Agricole spol. s r.o. Šoporňa nech sa im darí realizovať všetky ich predsavzatia.

Správny odchov mladého dobytká je kľúčom k ziskovosti...

Starostlivosť o teľatá a jalovice na mnohých farmách pokrívajú. Dobytká často nedostávajú primeranú starostlivosť, hoci práve v tejto oblasti sa dá veľa získať. Každé teľa, ktoré vyrastie na zdravú a produktívnu kravu, znamená čistý zisk. Vyžaduje to však kvalitnú starostlivosť od prvej minúty. Rozhodujúcu úlohu pritom hrajú štyri faktory: proces otelenia, kŕmenie, hygiena a ustajnenie. Ak nezanedbáme ani jeden z nich, dávame teľatú šancu, aby v dospelosti bolo plnohodnotnou mliečnou kravou. To je cieľom našej práce na farme.

Veepro Holland

1. Proces otelenia...

Proces otelenia je prvým momentom, kedy môže chovateľ ovplyvniť zdravie a vývoj teľaťa. Vlastne je to druhý moment, pretože v čase inseminácie už voľbou býka robíme opatrenia smerujúce k tomu, aby sme získali životaschopné teľa (pozri časť šľachtenie pomáha).

Asi štyri dni pred otelením ustajnite kravu v pôrodnom boxe, ktorý je vystlaný hrubou vrstvou slamy. **Priestor pre jednu kravu by mal mať 8 až 10 m².** Počet zvierat v boxe nie je rozhodujúci, podmienkou je, aby každé z nich malo dostatok miesta.

Samotný proces otelenia vyžaduje zvýšenú starostlivosť. Patrí sem hygiena (čistota a mimoriadne čistá podstielka), vopred pripravené potrebné pomôcky (vedrá, dezinfekčné prostriedky, lubrikant, pôrodné povrázky.) Ak krava pri pôrode kalí, podložte pod ňu kus igelitovej plachty a pokryte ju slamou, aby teľa neprišlo do kontaktu s exkrementmi.

Skontrolujte, či je teľa vo fyziologickej polohe (s nohami a hlavou vpredu). Ak nie, bude potrebné pri pôrode asistovať, možno aj s pomocou veterinára. Bezprostredne po otelení odstráňte hlien z nosného traktu a očistite a osušte teľa slamou alebo uterákom. Aj olizovanie matkou prispieva k očiste. Približne hodinu a pol po narodení sa teľa dokáže postaviť a môžeme pristúpiť k dezinfekcii pupočného pahýľa.

2. Kŕmenie...

Kolostrum, kolostrum a opäť kolostrum. Pre teľa v prvých dňoch života nie je nič dôležitejšie ako kolostrum. Obsahuje všetky protilátky, ktoré ho chránia pred chorobami. Novonarodené zviera potrebuje niekoľko dní, aby si vyvinulo svoj vlastný imunitný systém. Prvých 24 hodín je kritický čas, pretože črevá teľaťa sú priepustné umožňujú prísun protilátok od matky. Kolostrum sa má podávať čo najskôr ako je to len možné a tak často ako je to možné a v čo najväčšom množstve. Počas prvých 24 hodín sa pokúste nakŕmiť teľa štyri až päťkrát.

V každom prípade teľa potrebuje vypíť prvú dávku v priebehu do dvoch hodín po narodení. Prvý deň začnite s dávkou 1 až 2 litrami. Zvyšujte objem o jeden liter každý deň, až na 6 až 8 litrov na konci obdobia podávania kolostra, ktoré trvá najviac 8 dní. Nemusí to byť nevyhnutne kolostrum od matky teľaťa, dá sa použiť aj jeho mrazená forma. V niektorých krajinách je dostupná i dehydrovaná forma kolostra. V takej, či onakej forme, je to najlepšia prevencia proti hnačkám. Po ôsmom dni kolostrum nahradzujeme plnotučným mliekom alebo mliečnou náhradkou. Náhradka môže byť sladká alebo okyslená. Obsahuje navyše ingrediencie ako minerály a vitamíny, takže teľa dostáva potrebné živiny v správnom množstve. Do automatických kŕmidiel alebo do vedier dávajte adlibidné množstvo krmiva. Keď má teľa stály prístup k potrave, nie je hladné a lepšie rastie. Teľa vypije denne okolo 10 litrov mlieka plus vodu. Preto musíme zabezpečiť prístup k vode celých 24 hodín. Ubezpečte sa, že v mliečnej náhradke je dostatok sušiny. Ideálne množstvo je 12 – 13% sušiny (tuk, proteín, laktóza) okrem zimného obdobia. Vtedy, ak je to potrebné, postupne zvyšujte podiel sušiny až na 16%.

Tab. č. 1: Meranie teľaťa (obvod hrude a výška na krížoch je dobrým indikátorom, či je hmotnosť primeraná):

	% hmoti dospelej kravy	Živá hmotnosť (kg)	Obvod hrude (cm)	Výška na krížoch (cm)	Priem. denný prírastok (g)
pri narodení	6	41	-	-	-
pri odstave	12	82	-	-	-
v 6 mesiacoch	26,5	180	129	108	700-800
v 6 mesiacoch	50	340	161	126	800-850
pri pripustení	55-60	375-408	168-174	130-133	675-725
v 18 mesiacoch	68	460	182	135	600-650
po otelení	85	580	197	144	-
v dospelosti	100	680	212	-	-

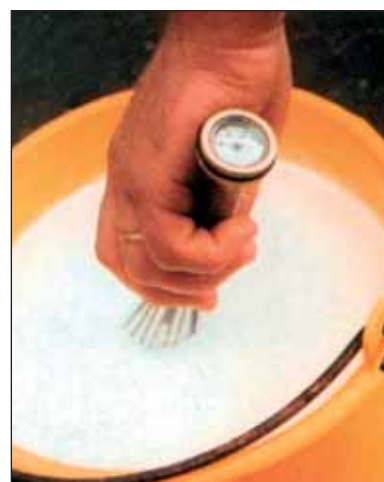

merať obvod hrudníka, aby sme mohli posúdiť, či sa zviera vyvíja správne.

Správna teplota...

Venujte pozornosť správnej teplote kolostra. Neskôr to platí aj pre sladkú náhradku. Pre obe tekutiny je ideálna teplota v rozpätí 35 až 40 °C. Okyslená náhradka sa môže podávať s nižšou teplotou: 15

až 20 °C. Náhradku mlieka pripravujte pri teplote 45 až 65 °C a potom ju pred kŕmením ochladte.

3. Hygiena...

V každej fáze odchovu je hygiena mimoriadne dôležitá. Začína to otelením (opísané v časti 1.), no pokračuje v nasledujúcich etapách rastu. Pokiaľ ide o kŕmenie, kľúčovým slovom je kolostrum, a to by malo byť čisté! Vyčistíte vedrá, vyčistíte fúrik, v ktorom prevádzate teľa po narodení a dôkladne vyčistíte búdky pre teľatá. Pravidelne kontrolujte čistotu „kŕmidiel“, pravidelne odstraňujte hnoj z koterco, atď.

Postarajte sa, aby uličky v maštaliach boli vyčistené, inak môže dôjsť ku kontaminácii od dospelých kráv na teľatá. Mikroorganizmy od dojníc sú najčastejšou príčinou chorôb u teliat a jalovic. Preto vždy najprv presúvajte mladé zvieratá a až po nich staré, nie naopak. Vydezinfikujte si aj svoju obuv, pred presunom teliat medzi vekovými skupinami. **Aj v priestore vyhradenom len pre teľatá, riadte sa pravidlom „od mladých k starým“.** Najprv nakŕmte najmladšie a potom staršie.

Mortalita a choroby...

Teľatá sú náchylné na choroby, z čoho vyplýva ich vysoká úmrtnosť. V priebehu 24 hodín uhynie okolo 9% teliat (tento údaj zahŕňa aj tie, čo sa narodili mŕtve). Z nich najväčší podiel tvoria jalovičky – 14%. Po prvých 24 hodinách uhynú ďalšie 3% v dôsledku chorôb, z ktorých najbežnejšie sú hnačky a respiračné choroby. U hnačiek je dôležitá včasná diagnóza a liečba, aby sa zabránilo dehydratácii

V priebehu troch týždňov po narodení sa u teľaťa vyvíja tráviaci systém, takže môže konzumovať suché krmivo (seno, koncentráty a siláž). Seno je najlepšie pre vývoj bachora. Čím skôr začne teľa tráviť tuhú potravu, tým lepšie. V priebehu niekoľkých týždňov zredukujte objem mliečnej náhradky, až kým sa nezačne podávať iba tuhé krmivo. Zvyčajne je to vtedy, keď teľa váži okolo 80 kg (približne v 10. týždni života). Obvod hrude by mal byť minimálne 95 cm. Neodstavte teľa od mlieka, pokiaľ teľa nekonzumuje aspoň 1,5 kg koncentrátu. Tuhé krmivo je dôležité, pretože naštartuje prežúvanie. Po odstavení teľa potrebuje správne vyváženú kŕmnu dávku.

Meraním parametrov zvierat sa dá vyhodnotiť, či bolo správne kŕmené (pozri tabuľku č.1). Ideálne je, ak môžeme vážiť teľatá pravidelne. **Minimálne 2x za rok by sa mal**

organizmu. V treťom až štvrtom mesiaci života sú teľatá najviac náchylné na zápal pľúc. Farmár musí pozorne sledovať, či nedošlo k infekcii a bez odkladu začať liečbu. Výskum ukázal, že teľatá ustajnené v menších skupinách v koterci s hrubou vrstvou slamy, mali najnižší výskyt respiračných ochorení.

4. Ustajnenie...

Teľa je zviera so sociálnym správaním, no v prvých dvoch týždňoch je individuálne ustajnenie najlepšou prevenciou proti nákaze. Teľatá sa často ustajňujú v jednomiestnych búdkach s vonkajším výbehom. Zabezpečte im dostatok slamy a ochranu pred prievanom, dažďom a chladom. Nenasmerujte vstup do búdky na stranu odkiaľ vejú vetry. Ďalším krokom po 10 až 14 dňoch je premiestnenie teľaťa do skupiny. Predtým je však vhodné, aby teľa strávilo jeden–dva dni v koterci s iným teľaťom. Tým sa predíde problémom s prispôbením sa životu v skupine, kde by sa mohlo stať, že bude piť málo alebo vôbec nie. Vzniká riziko zaostávania teliat vo vývoji a chorôb. V skupine, najlepšie ôsmich teliat, zvieratá musia mať popri dostatočnom množstve slamy aj niečo „na hranie“. Môže to byť väčšia lopta alebo hrubý povraz. To zabráni stresu a cicanie z ceckov ostatných teliat v skupine. Skupinové ustajnenie má pozitívny vplyv na ich zdravie a zvýšený príjem krmiva. Keď už teľatá prejdú úplne na tuhé objemové krmivo, môžeme ich presunúť do stajne s kravami. Mali by však vždy byť v oddelenom priestore. Presúvame ich zvyčajne, keď majú tri mesiace, prípadne o niečo neskôr. Po úspešnej inseminácii, jalovice je možné zmiešať s kravami ale určite najlepšie je ich ustajniť v oddelenej skupine.

5. Šlachtenie pomáha...

Starostlivosť o teľatá začína vlastne už výberom býka. Aby sme zvýšili pravdepodobnosť, že budeme mať životaschopné jedince, selektujeme aj na znak životaschopnosti. To znamená, že konkrétny býk bude zárukou zdravého života svojich potomkov.

Lahkosť pôrodu je tiež indikátorom, že získame teľa, ktoré dorastie na plnohodnotnú dojnicu. Najmä pre prvôtky je dôležité vyselektovať býka, ktorý má optimálne hodnoty pre ľahkosť otelenia.

Druhá dôležitá otázka je, či chceme mať býčka alebo jalovičku. To sa dá ľahko ovplyvniť sexovaným semenom. Hoci toto semeno je o niečo drahšie, zvýšené náklady sa rýchlo vrátia, keď farmár bude mať jalovičku, ktorú si želal. Podľa holandských štatistík, je úspešnosť používania sexovaných insemináčnych dávok na úrovni 91 až 92 percent.

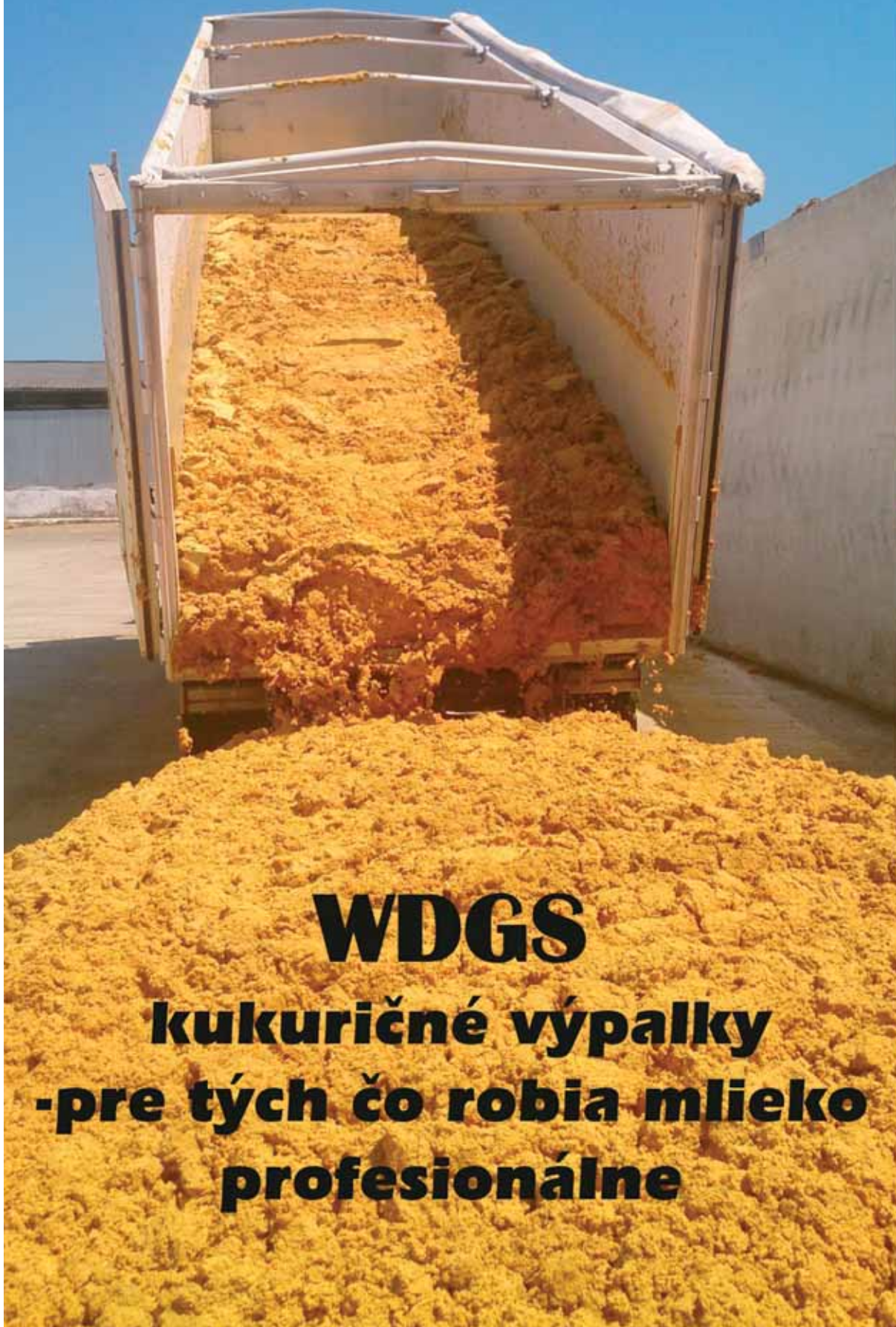
UNIKOVO

www.unikovo.com

kontakt: Ing. Ladislav NAGYFERENCZ

UNIKOVO

tel.: 0905 32 68 62

WDGS

kukurličné výpalky

**-pre tých čo robia mlieko
profesionálne**

Šľachtením sa dá znížiť používanie antibiotík...

Holandsko zaznamenáva pozoruhodné výsledky v znižovaní používania antibiotík. V spolupráci s veterinármi, chovatelia mliečného dobytku znížili v priebehu dvoch rokov ich používanie o viac ako polovicu. Týmto sa im podarilo bez problémov splniť kritériá, stanovené nadriadenými orgánmi, pričom ďalším šľachtením sa dajú dosiahnuť ešte lepšie výsledky.

Veeopro Holland, preložila a upravila Ing. Oľga Valancová

Nie je to však ľahká záležitosť. Cielené šľachtenie môže k tomu značne prispieť. Napríklad, použitie býkov, ktoré majú priaznivé skóre na zdravie vemena (somatické bunky).

Každý bod nad 100 zníži výskyt mastitídy o 0,75 percenta. Býk na poprednom mieste ako napr. HET BROEK SILKY (MASCOL x JOCKO), má plemennú hodnotu pre vemeno 111. Používaním tohto býka môže chovateľ okamžite znížiť výskyt mastitídy u jeho dcér o viac ako 8 percent.

Okolo 50 percent...

Liečba mastitídy vyžaduje veľké množstvo antibiotík. Počas procesu zasušovania sa spotrebuje okolo 50 percent všetkých antibiotík, používaných na holandských farmách. Mastitída je na druhom mieste s približne 25 percentami, a zvyšných 25 percent sa použije na všetky ostatné druhy ochorení ako sú zápaly päťových kĺbov, paznechtov, problémy s maternicou ako aj hnačky, pľúcne a pupočné infekcie u teliat.

Redukcia použitia antibiotík je ďalej podporovaná trendom, ktorý poznajú farmári po celom svete: zväčšovanie stád. V týchto veľkých stádach farmári chcú mať bezproblémové výkonné kravy, ktoré nevyžadujú veľa opatery. Sú to kravy s vysokou produkciou, dlhovekosťou a sú zdravé. Cieľom šľachtiteľských organizácií sú preto býky, ktoré dokážu splodiť tento druh kráv (ktorých dcéry splňajú tieto nároky). To automaticky vedie k znižovaniu antibiotík jednoducho preto, že veterinár nemusí podávať lieky zdravým kravám tak často.

Ďalšie možnosti...

Holandsko podporuje tento trend šľachtením býkov so sloganom „Lepšie zdravie a lepšia úžitkovosť po celý život“. To prvé znamená, že býk prenáša viac ako je priemerná kombinácia znakov zdravia. Ak jeden z holandských býkov dostane označenie „o 5% lepšie celoživotné zdravie“, znamená to, že jeho dcéry budú mať o 2,5 percenta menej zdravotných problémov, zlepši sa aj zdravie vemena, paznechtov, ľahkosť pôrodov, plodnosť a vitalita teliat.

V budúcnosti sa javí možnosť na zlepšenie zdravia pomocou šľachtenia v prechodnom období. Za tým účelom je v prvom rade dôležité zozbierať dáta o zdraví na každom kravu alebo býka počas prechodného obdobia. Ďalším krokom by mohlo byť vytvorenie indexu zdravia v prechodnom období, ale to je otázka budúcnosti.

Menej liekov počas zasušenia...

V najbližšej budúcnosti sa bude treba zamerať na zníženie používania antibiotík v období zasušenia. Chovatelia často zasušujú kravy po tom, keď veterinár nariadi antibiotickú liečbu. V Holandsku sa donedávna praktizovalo takmer na každej farme, že zasúšené boli všetky kravy a 2-ročné kravy s použitím antibiotík, aby sa predišlo mastitidám. Ale tento spôsob sa zmení. Od začiatku roka 2014 platí pre veterinárov nariadenie, že nesmú používať antibiotiká v období zasušenia, ak hodnota somatických buniek u 2-ročných kráv je pod 150 tisíc a 50 tisíc u starších kráv. Niektorí chovatelia nepoužívajú antibiotiká ani pri vyšších hodnotách, resp. používajú alternatívnu terapiu. (napr. bylinky)

Dva víťazné body...

Toto všetko zapadá do súčasného trendu výrazne redukovať použitie antibiotík. Chovatelia dobytku a veterinári spojili svoje úsilie, aby splnili požiadavky vlády.

Prvý hlavný cieľ – redukcia o 50 percent bola dosiahnutá ľahko. Druhým bodom úspechu je, že moderné antibiotiká (3-tej a 4-tej generácie) sa u mliečného dobytku viac nepoužívajú. V prípade antibiotík 2-hej generácie – širokospektrálne antibiotiká – sa tiež dosiahla podstatná redukcia.

Toto všetko je výsledkom štruktúrovaného postupu, v ktorom kľúčovú úlohu zohrávajú veterinári, ktorí majú certifikát od poverenej organizácie. Iba oni môžu predpísať a podávať antibiotiká, alebo dať k ich použitiu súhlas.

Veterinári v súčasnosti pripravujú so všetkými mliečnymi farmami plán zdravia, ktorý sa zavádza do praxe. Výsledkom by malo byť výrazné zníženie množstva používaných antibiotík. Toto množstvo je vyjadrené v minimálnej dennej dávke na kravu (počet miligramov aktívnych antibiotík na kg hmotnosti kravy za rok). Pred troma rokmi hodnota tejto dávky vo väčšine stád bola stále nad 8. V súčasnosti je táto hodnota v priemere 2,9. Stáda, kde je táto hodnota vyššia ako 3, budú prísnejšie kontrolované.

Dôležitou súčasťou tohto prístupu je zamedziť používať antibiotiká preventívne, čo bolo bežnou praxou v minulosti, najmä v chove ošpaných a hydiny. Teraz sa používajú antibiotiká až na liečbu, čo znamená, že sa nasadia iba vtedy, ak sa vyskytne skutočne niečo závažné.

Zlatým pravidlom zostáva: „**Snažte sa udržať svoje stádo tak zdravé ako je to len možné aj bez antibiotík**“.

Top 200 fariem Slovensko podľa kg mlieka 1. október 2013 - 30. jún 2014 Top 200 farms milk kg Slovakia October 1. 2013 - June 30. 2014

Por.	Názov podniku	Chov - farma	PK Kravy	Lakt.	Mlieko kg	Tuk kg	Tuk%	Biel. Kg	Bielk. %	1. Lak. Vek M.	Dni	Medziob.
Rank	Breeder	Farm	HB Cows	Lact.	Milk kg	Fat kg	Fat%	Prot. Kg	Prot. %	1. Lac. Age M.	Days	Calv.inter.
1	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	MIKULÁŠ	857	509	12317	482	3,91	391	3,17	23	14	396
2	AGRO VODERADY-SLOVENSKÁ NOVÁ VES A.S.	VODERADY	144	62	12036	396	3,29	404	3,36	24	22	414
3	AGROCONTRACT MLIETČNA FARMA, A.S.	JASOVÁ	855	439	11453	439	3,83	361	3,15	23	28	421
4	FOOD FARM S.R.O., HLOHOVEC	DOLNÉ TRHOVIŠTE	598	339	10924	399	3,65	339	3,10	24	19	439
5	AGROBAN S.R.O.	BÁTKA	546	275	10700	386	3,61	336	3,14	23	27	415
6	DAN-SLOVAKIA AGRAR A.S.	NOVÝ DVOR	1269	500	10506	383	3,65	343	3,26	23	26	418
7	ROLNÍCKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV MOST	MOST PRI BRATISLAVE	269	158	10372	381	3,67	332	3,20	26	2	413
8	FARMA MAJCICHOV A.S.	VLČKOVCE	3035	1912	10313	404	3,92	337	3,27	23	12	403
9	ŠKOLSKÉ HOSPODÁRSTVO - BÚŠLAK, SPOL.S R.O.	DUNAJSKÝ KLÁTOV	543	205	10266	385	3,75	317	3,09	27	16	456
10	DRUŽSTVO PODIELNIKOV DEVÍN-ZÁH.BYSTRICA	DEVÍNSKA NOVÁ VES	171	91	10262	372	3,63	335	3,26	24	25	411
11	NÁRODNÝ ŽREBČÍN - ŠTÁTNY PODNIK	ŽIKAVA	118	65	10128	381	3,76	320	3,16	28	8	423
12	PD HORNÉ OBDOKOVCE	HORNÉ OBDOKOVCE	390	199	10017	347	3,46	319	3,18	23	18	435
13	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SO SÍDLOM V STREKOVE	STREKOV	255	111	9975	385	3,86	320	3,21	25	13	434
14	VYSOKOŠKOLSKÝ POLNOHOSPODÁRSKY PODNIK SPU, S.R.O.	OPONICE	415	217	9860	380	3,85	311	3,15	23	18	451
15	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO OČOVÁ	OČOVÁ	327	174	9853	351	3,56	320	3,25	24	29	451
16	DAN-SLOVAKIA AGRAR A.S.	KÚTNIKY	354	348	9740	364	3,74	322	3,31	23	29	415
17	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ČACHTICE	ČACHTICE	240	146	9631	354	3,68	324	3,36	23	12	384
18	PODIELNICKE POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO "INOVEC"	VOLKOVCE	394	248	9621	380	3,95	328	3,41	25	30	410
19	AGROCOOP, A.S. IMEL	AGROCOOP IMEL A.S.	282	145	9607	361	3,76	308	3,21	25	15	441
20	AGRICOLA SPOL. S R.O. ŠOPORŇA	ŠOPORŇA	246	141	9569	354	3,70	301	3,15	25	6	394
21	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO HORNÉ DUBOVÉ-NAHÁČ	NAHÁČ	282	165	9516	352	3,70	308	3,24	25	7	434
22	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO MOČENOK	MOČENOK	544	318	9474	370	3,91	313	3,30	26	1	445
23	ÚSVIT P.DUNAJI POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO	JÁNOŠÍKOVÁ	351	132	9427	333	3,53	308	3,27	34	7
24	AGROTIP SPOL. S R.O., BELUŠA	BELUŠA	81	49	9410	358	3,80	302	3,21	25	29	414
25	ROLNÍCKE DRUŽSTVO S. JURKOVIČA SOBOTIŠTE	SOBOTIŠTE	312	207	9385	340	3,62	308	3,28	24	12	408
26	AT DUNAJ, SPOL. S R.O.	DUBNÍK	492	229	9374	335	3,57	305	3,25	25	12	436
27	NOVÁ BODVA, DRUŽSTVO	TURNIANSKA NOVÁ VES	586	297	9351	393	4,20	305	3,26	26	28	442
28	MVL AGRO S.R.O. MALÉ CHLIEVANY	VELKÉ HOSTE	586	317	9346	344	3,68	303	3,24	24	7	398
29	PD INOVEC TREŇČIANSKE STANKOVCE	TREŇČ. STANKOVCE VKK	265	175	9327	368	3,95	308	3,30	26	15	417
30	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO BELÁ - DULICE	BELÁ-DULICE	225	138	9307	351	3,77	307	3,30	24	13	418
31	POLNOHOSPODÁRSKE VÝROBNÉ A OBCHODNÉ DRUŽSTVO KOČÍN	ŠTERUSY	655	358	9223	368	3,99	313	3,39	25	16	411
32	ROLNÍCKA SPOLOČNOSŤ, A.S. BOTTOVO	BOTTOVO	282	158	9223	406	4,40	296	3,21	29	14	422
33	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DEVIO NOVÉ SADY	ČAB	519	319	9202	328	3,56	304	3,30	26	23	404
34	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DEVIO NOVÉ SADY	ŠURIANKY	331	181	9179	341	3,72	306	3,33	26	7	453
35	TURIEC-AGRO, S.R.O. TURČIANSKY ĎUR	SLOVENSKÉ PRAVNO	410	269	9176	346	3,77	308	3,36	25	12	411
36	PPD PRAŠICE SO SÍDLOM V JACOVCIACH	VELUŠOVCE	245	137	9173	353	3,85	302	3,29	25	25	421
37	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO "SNP" SKLABIŇA	ZÁBORIE	322	182	9128	354	3,88	300	3,29	28	7	405
38	PD CHYNORANY	KRUŠOVCE	307	165	9121	341	3,74	299	3,28	25	4	426
39	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ZAVAR	DOLNÉ LOVČICE	362	185	9078	333	3,67	296	3,26	25	17	429
40	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO HLOHOVEC	SASINKOVO	498	241	9074	378	4,17	307	3,38	24	17	421
41	HORTIP, S.R.O. STUDENEC	STUDENEC	88	72	9063	345	3,81	301	3,32	27	5	419
42	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SO SÍDLOM V POBEDIME	POBEDIM	47	33	9044	360	3,98	308	3,41	26	6	526
43	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ UHERCE	ŽABOKREKY	392	229	9036	354	3,92	304	3,36	24	7	429
44	DRUŽSTVO AGROPODNIKATELOV-DRUŽSTVO MUŽLA	MUŽLA	180	94	9026	333	3,69	297	3,29	26	20	437
45	POLNOHOSPODÁRSKE VÝROBNO-OBCH. DRUŽSTVO MOKRANCE	MOKRANCE	138	81	8996	368	4,09	303	3,37	26	15	466
46	PD CHYNORANY	CHYNORANY	466	260	8991	341	3,79	300	3,34	24	1	415
47	MEDZIČILIZIE, A. S.	ŇÁRAD	412	233	8979	313	3,49	290	3,23	24	27	433
48	PD SLATINA NAD BEBRAVOU	SLATINA N. BEBRAVOU	344	197	8960	326	3,64	287	3,20	23	12	419
49	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ZAVAR	BRESTOVANY	213	123	8938	350	3,92	295	3,30	25	17	405
50	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO BÚČ	PD BÚČ	145	85	8934	342	3,83	295	3,30	27	6	449

Top 200 fariem Slovensko podľa kg mlieka 1. október 2013 - 30. jún 2014 Top 200 farms milk kg Slovakia October 1. 2013 - June 30. 2014

Por.	Názov podniku	Chov - farma	PK Kravy	Lakt.	Mlieko kg	Tuk kg	Tuk%	Biel. Kg	Bielk. %	1. Lak. Vek M.	Dni	Medziob.
Rank	Breeder	Farm	HB Cows	Lact.	Milk kg	Fat kg	Fat%	Prot. Kg	Prot. %	1. Lac. Age M.	Days	Calv.inter.
51	PPD RYBANY	VKK RYBANY	534	269	8878	321	3,62	292	3,29	24	1	428
52	ING.EVA ROŠTÁROVÁ SHR F. BRUSNO-JELŠINY	BRUSNO	50	15	8873	369	4,16	302	3,40	35	20	474
53	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO CHORVÁTSKY GROB	BERNOLÁKOVO	239	105	8871	329	3,71	280	3,16	24	14	430
54	TURIEC-AGRO S.R.O. TURČIANSKY ĎUR	BABKOV	216	104	8852	329	3,72	295	3,33	24	27	398
55	POLNOHOSPODÁR NOVÉ ZÁMKY A.S.	N. ZÁMKY - BEŠEŇOV	332	162	8835	336	3,80	287	3,25	25	18	446
56	PODIELNICKE POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO TRHOVÉ MÝTO	TRHOVÁ HRADSKÁ	415	228	8831	318	3,60	288	3,26	26	14	446
57	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO STARÁ TURÁ	STARÁ TURÁ VKK	197	115	8829	352	3,99	301	3,41	27	3	421
58	AGROVIA, A.S.	HORNÉ TRHOVIŠTE	339	161	8809	345	3,92	285	3,24	24	26	439
59	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KOMOČA	KOMOČA	224	127	8798	348	3,96	291	3,31	26	12	442
60	JAVORINA AKB S.R.O.	BZINCE POD JAVORINOU	227	92	8794	335	3,81	293	3,33	29	4	445
61	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO OKOČ - SOKOLEC	OKOČ	503	272	8777	355	4,04	281	3,20	25	20	414
62	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ UHERCE	VKK VEĽKÉ UHERCE	345	189	8767	354	4,04	299	3,41	23	22	448
63	POLNOHOSPODÁRSKO-OBCHODNÉ DRUŽSTVO ABRAHÁM	HOSTE	332	185	8684	332	3,82	278	3,20	26	19	456
64	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KRUPÁ V DOLNEJ KRUPEJ	DOLNÁ KRUPÁ 2	190	125	8675	312	3,60	295	3,40	27	1	451
65	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SILADICE	SILADICE	241	151	8621	343	3,98	287	3,33	23	14	424
66	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SOKOLCE	SOKOLCE	755	435	8588	346	4,03	285	3,32	28	27	434
67	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SUCHÉ BREZOVO-VEĽKÝ LOM	VEĽKÝ LOM	141	101	8583	335	3,90	297	3,46	26	3	453
68	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KUKUČIŇOV	KUKUČIŇOV	202	115	8582	313	3,65	269	3,13	24	13	483
69	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SO SÍDLOM V SMREČANOCH	ŽIAR	204	100	8580	353	4,11	285	3,32	28	17	485
70	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODOLIE	PODOLIE VKK	331	185	8569	333	3,89	283	3,30	25	17	431
71	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO "RADOŠÍNKA"	BEHYNCE	447	250	8568	345	4,03	292	3,41	24	29	426
72	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO TOPOLNICA V KAJALI	KAJAL	202	124	8564	322	3,76	275	3,21	25	13	433
73	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO "RADOŠÍNKA"	VKK VEĽKÉ RIPŇANY	465	267	8555	347	4,06	294	3,44	24	27	428
74	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV ČEČEJOVCE	ČEČEJOVCE	216	113	8459	301	3,56	282	3,33	25	25	445
75	ROLNÍČKA A OBCHODNÁ SPOLOČNOSŤ, A.S. BOJNÍČKY	DVORNÍKY	189	108	8455	345	4,08	279	3,30	25	23	427
76	RADAR S.R.O. POLNOFARMA ZBEHY	ZBEHY	356	205	8453	335	3,96	293	3,47	25	21	414
77	SEMAT A.S. TRNAVA	KOČIŠSKÉ	480	235	8448	325	3,85	288	3,41	26	11	437
78	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DOJČ	VKK DOJČ	147	97	8446	321	3,80	277	3,28	27	2	404
79	PD GBELY, A.S.	GBELY	356	225	8440	315	3,73	280	3,32	25	6	426
80	AGROSEV, SPOL. S R.O.	ŽELOBUDZA	301	225	8434	312	3,70	277	3,28	29	29	432
81	POLNOHOSP.VÝR.OBCH.DRUŽSTVO ZUBROHLAVA, DRUŽSTVO	ZUBROHLAVA	60	34	8426	328	3,89	275	3,26	27	16	444
82	AFG, S.R.O. TURČIANSKE TEPLICE	DOLNÁ ŠTUBŇA	420	222	8417	343	4,08	274	3,26	29	16	436
83	ZOO DIVÍZIA S.R.O. SELICE	VKK SELICE-JUH	519	280	8401	308	3,67	274	3,26	24	24	439
84	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DOLNÝ LOPAŠOV	DOLNÝ LOPAŠOV	220	102	8401	331	3,94	270	3,21	26	21	454
85	TATRA-AGROLEV S.R.O. LEVOČA	LEVOČA 01	399	267	8400	344	4,10	285	3,39	27	12	405
86	SEMAT A.S. TRNAVA	VEĽKÝ DVOR	420	216	8390	343	4,09	284	3,38	25	25	434
87	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO HOLICE NA OSTROVE	HOLICE	244	117	8373	337	4,02	269	3,21	26	22	466
88	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V JUROVEJ	KRÁLOVIČOVE KRAČANY	236	129	8362	306	3,66	284	3,40	25	30	425
89	LA TERRA, S.R.O. POPRAD - MATEJOVCE	MATEJOVCE	198	124	8350	322	3,86	277	3,32	25	19	399
90	FYZOKOL SPOL. S R.O. ČIERNY BROD	ČIERNY BROD Č.450	200	84	8348	332	3,98	277	3,32	25	8	426
91	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO MOJMÍROVCE	POLNÝ KESOV	193	112	8345	331	3,97	267	3,20	26	17	454
92	AG PONIKY, S.R.O.	PONIKY	82	37	8315	331	3,98	274	3,30	33	6	475
93	ROLNÍČKE DRUŽSTVO SELCE	SELCE	104	47	8313	327	3,93	269	3,24	31	13	412
94	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV SPIŠSKÁ TEPLICA	SPIŠSKÁ TEPLICA	195	92	8306	291	3,50	276	3,32	30	30	444
95	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODUNAJSKÉ BISKUPICE	PODUNAJSKÉ BISKUPICE	203	117	8302	328	3,95	266	3,20	25	15	424
96	DRUŽSTVO AGROPLUS PREŠOV	RUSKÁ NOVÁ VES	120	40	8289	326	3,93	267	3,22	26	13	468
97	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO BADÍN	BADÍN	168	91	8264	283	3,42	266	3,22	28	5	436
98	AGRODRUŽSTVO OPZ	ORAVSKÁ PORUBA	174	75	8262	324	3,92	286	3,46	35	22	437
99	VIKARTOVSKÁ AGRÁRNA SPOLOČNOSŤ, A.S.	VIKARTOVCE	243	120	8256	295	3,57	284	3,44	27	15	431
100	RYBÁROVA FARMA ŠURANY - KOSTOLNÝ SEK	RYBÁROVA FARMA	281	191	8253	314	3,80	268	3,25	25	27	412

Top 200 fariem Slovensko podľa kg mlieka 1. október 2013 - 30. jún 2014 Top 200 farms milk kg Slovakia October 1. 2013 - June 30. 2014

Por.	Názov podniku	Chov - farma	PK Kravy	Lakt.	Mlieko kg	Tuk kg	Tuk%	Biel. Kg	Bielk. %	1. Lak. Vek M.	Dni	Medziob.
Rank	Breeder	Farm	HB Cows	Lact.	Milk kg	Fat kg	Fat%	Prot. Kg	Prot. %	1. Lac. Age M.	Days	Calv.inter.
101	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VÝCHODNÁ	VÝCHODNÁ	294	188	8229	335	4,07	261	3,17	28	14	445
102	AGRIA LIPTOVSKÝ ONDREJ, A.S.	JAMNÍK	229	142	8217	318	3,87	276	3,36	30	12	400
103	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO JAVORINKA	JAVORINKA	85	50	8207	358	4,36	270	3,29	28	2	441
104	ROLNÍCKE DRUŽSTVO LIPTOVSKÁ KOKAVA	LIPTOVSKÁ KOKAVA	283	172	8206	325	3,96	271	3,30	25	9	410
105	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO BUDMERICE	BUDMERICE	271	159	8195	296	3,61	257	3,14	24	3	431
106	AGROČAT A.S., ČILÍŽSKÁ RADVAŇ	ČILÍŽSKÁ RADVAŇ	209	95	8182	307	3,75	262	3,20	26	30	435
107	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO OČOVÁ	DÚBRAVY	226	117	8180	281	3,44	272	3,33	25	11	420
108	ROLNÍCKE DRUŽSTVO DOVALOVO	DOVALOVO	223	133	8175	318	3,89	276	3,38	26	1	436
109	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO HLOHOVEC	KLAČANY	186	99	8174	334	4,09	277	3,39	24	2	466
110	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ĎUMBIER	PODKOREŇOVÁ FARMA	221	188	8169	342	4,19	267	3,27	31	14	419
111	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VINIČNÉ-S.GROB	VINIČNÉ	173	108	8163	297	3,64	253	3,10	27	21	405
112	AGROMARKT NÝROVCE S.R.O.	NÝROVCE	180	78	8126	319	3,93	273	3,36	26	27	422
113	ŠKOLSKÉ HOSPODÁRSTVO ZAVARSKÁ 10	ŠH TRNAVA	85	46	8113	315	3,88	255	3,14	25	23	403
114	ROLNÍCKE DRUŽSTVO ŠALA	ŠALA VKK	409	225	8087	276	3,41	258	3,19	24	27	428
115	AGRODRUŽSTVO KAMENIČNÁ	ČALOVEC	126	65	8087	307	3,80	272	3,36	29	4	443
116	AGROTIP SPOL. S R.O., BELUŠA	RAŠOV	150	76	8076	309	3,83	260	3,22	26	17	424
117	AGRORENT, A.S. NESVADY	NESVADY	340	197	8071	296	3,67	259	3,21	24	28	440
118	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VEĽKÉ ZÁLUŽIE	VEĽKÉ ZÁLUŽIE	78	45	8066	289	3,58	269	3,33	25	28	434
119	ING. DANIEL LEITMAN - AGRODAN	AGRODAN, KOŠ	180	107	8064	333	4,13	280	3,47	27	2	412
120	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO LUDROVÁ	LIPT.ŠTIAVNICA	353	209	8032	304	3,78	282	3,51	27	30	417
121	SPOLOČNÉ POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VESELÉ	VESELÉ	84	48	8027	320	3,99	271	3,38	26	6	439
122	GAMA PD PAVLOVCE NAD UHOM	PAVLOVCE NAD UHOM	96	43	8012	296	3,69	256	3,20	37	7	439
123	PD LIPTOVSKÉ HOLE SO SÍDLOM V KVAČANOCH	LIPTOVSKÉ KVAČANY	85	29	8006	316	3,95	276	3,45	27	26	436
124	POLNOHOSPODÁR NOVÉ ZÁMKY A.S.	BÁNOV	264	146	8003	342	4,27	265	3,31	24	22	427
125	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V ŠENKVICIACH	ŠENKVICE	280	168	8001	300	3,75	256	3,20	25	16	428
126	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ŽEMBEROVCE	SELEC	250	166	7998	325	4,06	270	3,38	25	4	403
127	ZEMEDAR, S.R.O. POPRAD - STRÁŽE	POPRAD - STRÁŽE	106	61	7998	298	3,73	253	3,16	25	7	422
128	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VRBOVÉ	VRBOVÉ	78	43	7974	281	3,52	247	3,10	25	22	397
129	AGRIMPEX DRUŽSTVO TRSTICE	TRSTICE	328	186	7971	308	3,86	267	3,35	25	4	460
130	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SPIŠSKÉ BYSTRÉ	SP.BYSTRÉ	237	131	7926	258	3,26	258	3,26	26	31	415
131	AGROPODNIK SLAMOZ, SPOL.S R.O.	ZEMPLÍNSKA TEPLICA	139	70	7914	293	3,70	266	3,36	29	10	454
132	POLNOHOSPODÁRSKE VÝROBNO-OBCHOD. DRUŽSTVO DRAHOVCE	DRAHOVCE	105	48	7894	285	3,61	260	3,29	32	16	478
133	AGRO-COOP KLÁTOVA NOVÁ VES A.S.	BOŠANY	222	127	7892	301	3,81	246	3,12	25	22	454
134	ROLNÍCKE DRUŽSTVO BLIŽINA PRIETRŽKA	PRIETRŽKA	100	54	7891	318	4,03	248	3,14	25	18	419
135	PD PRESELANY	PRESELANY	250	131	7885	275	3,49	258	3,27	24	9	422
136	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V SMOLENICIACH	SMOLENICE 1	195	133	7867	297	3,78	259	3,29	26	24	421
137	PODIELNICKE POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KOMJATICE	KOMJATICE	242	162	7835	295	3,77	248	3,17	25	2	434
138	POLNOHOSPOD. DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ KOSTOLANY	VEĽKÉ KOSTOLANY	146	90	7834	307	3,92	265	3,38	24	28	427
139	AGROSTAAR KB SPOL. S R.O. KRÁLOV BROD	PORBOKA	192	76	7823	270	3,45	262	3,35	28	3	465
140	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO TATRY V SPIŠSKEJ BELEJ	SLOVENSKÁ VES	193	95	7810	318	4,07	257	3,29	26	31	392
141	AGRODRUŽSTVO TURŇA	TURŇA NAD BODVOU	75	41	7794	319	4,09	266	3,41	29	29	389
142	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ČAKAJOVCE A DRAŽOVCE	DRAŽOVCE	96	46	7775	269	3,46	255	3,28	24	28	471
143	MEDZIČILIZIE, A. S.	PATAŠ	336	194	7765	270	3,48	249	3,21	25	28	421
144	AGROREAL DEDINA MLÁDEŽE A.S.	DEDINA MLÁDEŽE	131	58	7758	287	3,70	255	3,29	27	23	483
145	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO IVANKA PRI NITRE	IVANKA PRI NITRE	236	95	7747	287	3,70	252	3,25	28	7	512
146	LK-SERVIS SPOL. S R.O.	PARTIZÁNSKA LUPČA	211	86	7742	342	4,42	260	3,36	27	25	419
147	AGROSEV, SPOL. S R.O.	DETVA	127	45	7728	303	3,92	263	3,40	24	4	436
148	ROLNÍCKE DRUŽSTVO VAVREČKA-ŤAPEŠOVO	ŤAPEŠOVO	318	236	7719	289	3,74	256	3,32	28	10	443
149	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SO SÍDLOM V JAROVNICIACH	JAROVNICE	443	236	7683	299	3,89	249	3,24	25	15	425
150	ROLNÍCKE DRUŽSTVO BZOVÍK	JALŠOVÍK	226	94	7678	293	3,82	250	3,26	27	26	454

Top 200 fariem Slovensko podľa kg mlieka 1. október 2013 - 30. jún 2014 Top 200 farms milk kg Slovakia October 1. 2013 - June 30. 2014

Por.	Názov podniku	Chov - farma	PK Kravy	Lakt.	Mlieko kg	Tuk kg	Tuk%	Biel. Kg	Bielk. %	1. Lak. Vek M.	Dni	Medziob.
Rank	Breeder	Farm	HB Cows	Lact.	Milk kg	Fat kg	Fat%	Prot. Kg	Prot. %	1. Lac. Age M.	Days	Calv.inter.
151	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO MELČICE - LIESKOVÉ	IVANOVCE VKK	286	181	7669	316	4,12	265	3,46	25	1	385
152	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V JUROVEJ	BAKA	498	256	7664	299	3,90	261	3,41	27	15	428
153	ROLNÍCKE DRUŽSTVO HYBE	HYBE	234	97	7648	319	4,17	254	3,32	32	30	454
154	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DOLNÝ KUBÍN	BZINY	175	83	7640	311	4,07	257	3,36	36	1	393
155	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SO SÍDLOM V L. MIKULÁŠI	ZÁVAŽNÁ PORUBA	209	128	7628	310	4,06	252	3,30	30	17	429
156	PD TRÍBEČ NITRIANSKA STREDA SO SÍDLOM V SOLČANOCH	SOLČANY	311	150	7619	287	3,77	253	3,32	25	3	404
157	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO JASENOVÁ	JASENOVÁ	165	99	7613	311	4,09	258	3,39	36	4	433
158	PD VINOHRADY CHOŇKOVCE	CHOŇKOVCE	206	118	7611	293	3,85	259	3,40	36	8	431
159	AGRO HOSŤOVCE S.R.O.	CHYZEROVCE I	300	162	7604	294	3,87	252	3,31	27	9	455
160	PODBRANČ ROLNÍCKE DRUŽSTVO	PODBRANČ	42	30	7596	282	3,71	245	3,23	25	25	523
161	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO NIŽNÁ	NIŽNÁ	91	60	7584	269	3,55	241	3,18	27	2	430
162	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO LÚČ NA OSTROVE	LÚČ NA OSTROVE	262	123	7583	306	4,04	250	3,30	25	23	420
163	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO HRANOVNICA	HRANOVNICA	59	131	7581	276	3,64	262	3,46	25	15	364
164	ROLNÍCKE DRUŽSTVO V PLAVNICI	PLAVNICA	86	77	7577	253	3,34	235	3,10	30	13	386
165	AGRO-COOP KLÁTOVA NOVÁ VES A.S.	JANOVA VES	213	115	7562	298	3,94	244	3,23	27	1	444
166	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PIEŠŤANY	PIEŠŤANY	132	66	7551	278	3,68	234	3,10	26	1	451
167	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO JUR NAD HRONOM	JUR NAD HRONOM	29	39	7531	274	3,64	240	3,19	31	10	481
168	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KAPUŠANY	LADA	150	76	7524	294	3,91	261	3,47	29	21	426
169	PODIELNICKE ROLNÍCKO-OBCHODNÉ DRUŽSTVO BOBROV	BOBROV	253	157	7520	279	3,71	249	3,31	25	28	423
170	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VEĽKÉ LUDINCE	VEĽKÉ LUDINCE	325	177	7513	293	3,90	247	3,29	25	9	418
171	MVL AGRO S.R.O. MALÉ CHLIEVANY	MALÉ CHLIEVANY	117	62	7504	293	3,90	246	3,28	23	29	426
172	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SO SÍDLOM V L. MIKULÁŠI	LIPT. MIKULÁŠ	196	130	7491	268	3,58	242	3,23	31	10	410
173	RUPOS, S.R.O. RUŽINDOL	RUŽINDOL	290	160	7484	289	3,86	251	3,35	26	12	440
174	ROLNÍCKO-OBCHODNÉ DRUŽSTVO SEČOVSKÁ POLIANKA	SEČ.POLIANKA	236	126	7459	297	3,98	252	3,38	28	30	465
175	PD VEĽKÉ CHLIEVANY	BISKUPICE	107	75	7449	295	3,96	255	3,42	28	14	474
176	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO BOŠÁCA	BOŠÁCA VKK	193	100	7448	305	4,10	258	3,46	24	13	394
177	ROLNÍCKE DRUŽSTVO RUMANOVÁ	RUMANOVÁ	220	143	7401	297	4,01	238	3,22	27	29	434
178	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V TOMÁŠOVE	TOMÁŠOV	108	47	7375	283	3,84	243	3,29	28	11	448
179	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V ZEMNOM	VKK ZEMNÉ	218	112	7374	276	3,74	234	3,17	31	8	434
180	POLNOHOSPODÁRSKE PODIELNICKE DRUŽSTVO KRÁL	KRÁL	118	71	7344	337	4,59	244	3,32	28	7	423
181	AGRO BIO HUBICE, A.S.	NOVÝ TRH	244	130	7344	248	3,38	238	3,24	25	8	446
182	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO TRSTENÍK	TRSTENÁ FARMA 2	116	41	7341	298	4,06	252	3,43	31	2	419
183	"ORAVA" PODIELNICKE POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO,	PODBIEL-FARMA 2	242	114	7340	299	4,07	250	3,41	33	31	424
184	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VLÁRA NEMŠOVÁ	KLÚČOVÉ VKK	336	230	7332	269	3,67	239	3,26	24	16	432
185	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V PÁRNICI	PÁRNICA	111	30	7305	295	4,04	237	3,24	43	15	511
186	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DRAŽKOVCE	DRAŽKOVCE	67	45	7301	284	3,89	255	3,49	29	7	402
187	LADISLAV KULKA VK & SPOL.	GABOLTOV	215	146	7300	286	3,92	246	3,37	29	4	467
188	BALSEED SPOL. S R.O. BALVANY	ČERGOV	156	40	7275	282	3,88	230	3,16	28	17	490
189	JAKOS KOSTOLIŠTE, A. S.	KOSTOLIŠTE	176	85	7273	280	3,85	231	3,18	23	5	435
190	AGRO-NV A.S.	AGRO-NV A.S.	123	71	7246	265	3,66	248	3,42	29	10	468
191	PD NITRIANSKA BLATNICA	VKK NITRIANSKA BLATN	107	64	7239	307	4,24	248	3,43	30	22	460
192	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO MAGURA ZBOROV	ZBOROV	237	142	7229	277	3,83	246	3,40	25	8	449
193	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO "VRŠATEC" PRUSKÉ	BOHUNICE	331	177	7197	294	4,09	248	3,45	25	18	444
194	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KOVÁLOV	KOVÁLOV	145	87	7182	252	3,51	234	3,26	27	24	442
195	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO MIER DUBINNÉ	POLIAKOVCE	136	86	7168	277	3,86	236	3,29	27	15	429
196	POLNOHOSPODÁRSKE PODIELNICKE DRUŽSTVO BARDEJOV	RICHVALD	255	169	7162	276	3,85	240	3,35	24	29	460
197	ROLNÍCKE DRUŽSTVO BZOVÍK	BZOVÍK	225	118	7159	288	4,02	236	3,30	25	13	416
198	ISTRA MALÉ DVORNÍKY, SPOL. S R. O.	MALÉ DVORNÍKY	156	86	7138	297	4,16	240	3,36	28	13	488
199	AGROTOM S.R.O.	TOMÁŠOVCE	356	192	7137	289	4,05	245	3,43	27	15	447
200	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO LOZORNO	LOZORNO	199	128	7113	280	3,94	230	3,23	25	20	429

Top 150 fariem 1. laktácie Slovensko podľa kg mlieka 1. október 2013 - 30. jún 2014 Top 150 farms 1. lactations milk kg Slovakia October 1. 2013 - June 30. 2014

Por.	Názov podniku	Chov - farma	PK Kravy	Lakt.	Mlieko kg	Tuk kg	Tuk%	Biel. Kg	Bielk.%	1. Lak. Vek M.	Dni
Rank	Breeder	Farm	HB Cows	Lact.	Milk kg	Fat kg	Fat%	Prot. Kg	Prot.%	1. Lac. Age M.	Days
1	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	MIKULÁŠ	857	195	11349	440	3,88	359	3,16	23	14
2	AGRO VODERADY-SLOVENSKÁ NOVÁ VES A.S.	VODERADY	144	17	11235	367	3,27	384	3,42	24	22
3	AGROCONTRACT MLIČNA FARMA, A.S.	JASOVÁ	855	202	10730	413	3,85	342	3,19	23	27
4	DRUŽSTVO PODIELNIKOV DEVÍN-ZÁH.BYSTRICA	DEVÍNSKA NOVÁ VES	171	57	10208	367	3,60	334	3,27	24	25
5	ROLNÍCKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV MOST	MOST PRI BRATISLAVE	269	72	10029	364	3,63	322	3,21	26	2
6	DAN-SLOVAKIA AGRAR A.S.	NOVÝ DVOR	1269	212	9843	355	3,61	322	3,27	23	26
7	FOOD FARM S.R.O., HLOHOVEC	DOLNÉ TRHOVIŠTE	598	145	9823	359	3,65	308	3,14	24	19
8	AGROCOOP, A.S. IMEL	AGROCOOP IMEL A.S.	282	95	9804	370	3,77	313	3,19	25	15
9	AGROBAN S.R.O.	BÁTKA	546	96	9765	348	3,56	298	3,05	23	27
10	NÁRODNÝ ŽREBČÍN - ŠTÁTNY PODNIK	ŽIKAVA	118	22	9680	362	3,74	307	3,17	28	8
11	AT DUNAJ, SPOL. S R.O.	DUBNÍK	492	117	9524	342	3,59	308	3,23	25	12
12	ŠKOLSKÉ HOSPODÁRSTVO - BÚŠLAK, SPOL.S R.O.	DUNAJSKÝ KLÁTOV	543	88	9362	357	3,81	291	3,11	27	16
13	ÚSVIT P.DUNAJI POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO	JÁNOŠÍKOVÁ	351	118	9355	328	3,51	305	3,26	34	7
14	FARMA MAJCICHOV A.S.	VLČKOVCE	3035	815	9266	355	3,83	305	3,29	23	12
15	ING.EVA ROŠTÁROVÁ SHR F. BRUSNO-JELŠINY	BRUSNO	50	1	9240	330	3,57	304	3,29	35	20
16	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO OČOVÁ	OČOVÁ	327	79	9225	323	3,50	301	3,26	24	29
17	DAN-SLOVAKIA AGRAR A.S.	KÚTNIKY	354	108	9204	340	3,69	305	3,31	23	29
18	VYSOKOŠKOLSKÝ POLNOHOSPODÁRSKY PODNIK SPU, S.R.O.	OPONICE	415	93	9202	359	3,90	287	3,12	23	18
19	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ČACHTICE	ČACHTICE	240	48	9181	340	3,70	306	3,33	23	12
20	PD HORNÉ OBDOKOVCE	HORNÉ OBDOKOVCE	390	89	9157	321	3,51	290	3,17	23	13
21	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO MOČENOK	MOČENOK	544	157	8967	345	3,85	298	3,32	26	1
22	PODIELNICKE POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO "INOVEC"	VOLKOVCE	394	101	8934	351	3,93	303	3,39	25	30
23	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO HORNÉ DUBOVÉ-NAHÁČ	NAHÁČ	282	53	8915	326	3,66	285	3,20	25	7
24	AGROTIP SPOL. S R.O., BELUŠA	BELUŠA	81	16	8910	336	3,77	290	3,25	25	29
25	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO BÚČ	PD BÚČ	145	23	8892	338	3,80	290	3,26	27	6
26	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SO SÍDLOM V STREKOVE	STREKOV	255	50	8868	342	3,86	282	3,18	24	30
27	TURIEC-AGRO, S.R.O. TURČIANSKY ĎUR	SLOVENSKÉ PRAVNO	410	120	8838	328	3,71	301	3,41	25	10
28	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO BELÁ - DULICE	BELÁ-DULICE	225	55	8836	318	3,60	297	3,36	24	13
29	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KRUPÁ V DOLNEJ KRUPEJ	DOLNÁ KRUPÁ 2	190	52	8833	304	3,44	299	3,39	27	1
30	POLNOHOSPODÁRSKE VÝROBNÉ-OBCH. DRUŽSTVO MOKRANCE	MOKRANCE	138	38	8766	346	3,95	291	3,32	26	15
31	PD INOVEC TREŇČIANSKE STANKOVCE	TREŇČ.STANKOVCE VKK	265	55	8735	340	3,89	289	3,31	26	15
32	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DOLNÝ LOPAŠOV	DOLNÝ LOPAŠOV	220	36	8731	334	3,83	275	3,15	26	21
33	ROLNÍCKA SPOLOČNOSŤ, A.S. BOTTOVO	BOTTOVO	282	50	8637	384	4,45	279	3,23	29	14
34	PPD RYBANY	VKK RYBANY	534	124	8632	311	3,60	284	3,29	24	1
35	ROLNÍCKE DRUŽSTVO S. JURKOVIČA SOBOTIŠTE	SOBOTIŠTE	312	92	8605	300	3,49	283	3,29	24	5
36	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DEVIO NOVÉ SADY	ČAB	519	143	8589	305	3,55	282	3,28	26	23
37	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO "SNP" SKLABIŇA	ZÁBORIE	322	70	8577	324	3,78	287	3,35	28	7
38	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO STARÁ TURÁ	STARÁ TURÁ VKK	197	50	8540	345	4,04	295	3,45	27	3
39	PPD PRAŠICE SO SÍDLOM V JACOVCIACH	VELUŠOVCE	245	58	8490	334	3,93	281	3,31	25	25
40	NOVÁ BODVA, DRUŽSTVO	TURNIANSKA NOVÁ VES	586	121	8488	351	4,14	275	3,24	26	28
41	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO HLOHOVEC	SASINKOVO	498	99	8486	353	4,16	287	3,38	24	17
42	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO MOJMÍROVCE	POLNÝ KESOV	193	55	8482	336	3,96	273	3,22	26	17
43	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ZAVAR	DOLNÉ LOVČICE	362	65	8474	303	3,58	272	3,21	25	17
44	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KOMOČA	KOMOČA	224	39	8465	343	4,05	274	3,24	26	12
45	POLNOHOSPODÁRSKE VÝROBNÉ A OBCHODNÉ DRUŽSTVO KOČÍN	ŠTERUSY	655	123	8443	338	4,00	289	3,42	25	16
46	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KUKUČIŇOV	KUKUČIŇOV	202	51	8422	304	3,61	263	3,12	24	13
47	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DEVIO NOVÉ SADY	ŠURIANKY	331	78	8419	310	3,68	280	3,33	26	7
48	AGROREAL DEDINA MLÁDEŽE A.S.	DEDINA MLÁDEŽE	131	22	8397	306	3,64	272	3,24	27	23
49	AGRICOLA SPOL. S R.O. ŠOPORŇA	ŠOPORŇA	246	49	8393	311	3,71	267	3,18	25	6
50	AGROVIA, A.S.	HORNÉ TRHOVIŠTE	339	75	8384	329	3,92	272	3,24	24	26

Top 150 fariem 1. laktácie Slovensko podľa kg mlieka 1. október 2013 - 30. jún 2014 Top 150 farms 1. lactations milk kg Slovakia October 1. 2013 - June 30. 2014

Por.	Názov podniku	Chov - farma	PK Kravy	Lakt.	Mlieko kg	Tuk kg	Tuk%	Biel. Kg	Bielk.%	1. Lak. Vek M.	Dni
Rank	Breeder	Farm	HB Cows	Lact.	Milk kg	Fat kg	Fat%	Prot. Kg	Prot.%	1. Lac. Age M.	Days
51	PODIELNICKE POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO TRHOVÉ MÝTO	TRHOVÁ HRADSKÁ	415	101	8362	304	3,64	272	3,25	26	14
52	POLNOHOSPODÁRSKO-OBCHODNÉ DRUŽSTVO ABRAHÁM	HOSTE	332	78	8357	317	3,79	262	3,14	26	19
53	PD CHYNORANY	CHYNORANY	466	106	8299	313	3,77	278	3,35	24	1
54	HORTIP, S.R.O. STUDENEC	STUDENEC	88	41	8288	320	3,86	279	3,37	27	5
55	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SO SÍDLOM V POBEDIME	POBEDIM	47	19	8257	334	4,05	286	3,46	26	6
56	AGRO-COOP KLÁTOVA NOVÁ VES A.S.	JANOVA VES	213	47	8221	312	3,80	260	3,16	27	1
57	DRUŽSTVO AGROPODNIKATELOV-DRUŽSTVO MUŽLA	MUŽLA	180	33	8220	312	3,80	265	3,22	26	20
58	VIKARTOVSKÁ AGRÁRNA SPOLOČNOSŤ, A.S.	VIKARTOVCE	243	49	8204	291	3,55	278	3,39	27	15
59	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SOKOLCE	SOKOLCE	755	183	8183	323	3,95	272	3,32	28	27
60	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO CHORVÁTSKY GROB	BERNOLÁKOVO	239	44	8175	305	3,73	253	3,09	24	14
61	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ UHERCE	VKK VEĽKÉ UHERCE	345	81	8159	330	4,04	279	3,42	23	22
62	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DOJČ	VKK DOJČ	147	35	8156	302	3,70	266	3,26	27	2
63	RADAR S.R.O. POLNOFARMA ZBEHY	ZBEHY	356	95	8156	328	4,02	283	3,47	25	21
64	MVL AGRO S.R.O. MALÉ CHLIEVANY	VEĽKÉ HOSTE	586	134	8152	302	3,70	267	3,28	24	7
65	AGRODRUŽSTVO KAMENIČNÁ	ČALOVEC	126	42	8151	308	3,78	271	3,32	29	4
66	PD CHYNORANY	KRUŠOVCE	307	61	8147	305	3,74	266	3,27	25	4
67	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV ČEČEJOVCE	ČEČEJOVCE	216	45	8120	287	3,53	267	3,29	25	25
68	TURIEC-AGRO S.R.O. TURČIANSKY ĎUR	BABKOV	216	44	8087	299	3,70	266	3,29	24	27
69	JAVORINA AKB S.R.O.	BZINCE POD JAVORINOU	227	36	8052	305	3,79	269	3,34	29	4
70	AGRODRUŽSTVO OPZ	ORAVSKÁ PORUBA	174	21	8045	313	3,89	282	3,51	35	22
71	AGROSEV, SPOL. S R.O.	ŽELOBUDZA	301	131	8045	295	3,67	265	3,29	29	29
72	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO OČOVÁ	DÚBRAVY	226	73	8039	280	3,48	269	3,35	25	11
73	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ZAVAR	BRESTOVANY	213	39	8035	322	4,01	261	3,25	25	17
74	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO OKOČ - SOKOLEC	OKOČ	503	109	8035	321	4,00	260	3,24	25	20
75	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ UHERCE	ŽABOKREKY	392	79	8032	319	3,97	273	3,40	24	7
76	RYBÁROVA FARMA ŠURANY - KOSTOLNÝ SEK	RYBÁROVA FARMA	281	83	8019	305	3,80	258	3,22	25	24
77	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO HOLICE NA OSTROVE	HOLICE	244	41	8006	316	3,95	257	3,21	26	16
78	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SILADICE	SILADICE	241	61	7997	319	3,99	264	3,30	23	14
79	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO "RADOŠINKA"	BEHYNCE	447	108	7983	324	4,06	274	3,43	24	29
80	ZOO DIVÍZIA S.R.O. SELICE	VKK SELICE-JUH	519	102	7973	292	3,66	260	3,26	24	24
81	AGRIA LIPTOVSKÝ ONDREJ, A.S.	JAMNÍK	229	93	7945	302	3,80	269	3,39	30	12
82	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO TOPOLNICA V KAJALI	KAJAL	202	46	7943	304	3,83	257	3,24	25	13
83	ROLNÍCKA A OBCHODNÁ SPOLOČNOSŤ, A.S. BOJNÍČKY	DVORNÍKY	189	44	7922	324	4,09	262	3,31	25	23
84	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO "RADOŠINKA"	VKK VEĽKÉ RIPŇANY	465	103	7918	316	3,99	272	3,44	24	27
85	AGROTIP SPOL. S R.O., BELUŠA	RAŠOV	150	27	7890	292	3,70	255	3,23	26	17
86	PD GBELY, A.S.	GBELY	356	101	7887	295	3,74	262	3,32	25	4
87	POLNOHOSPODÁR NOVÉ ZÁMKY A.S.	N. ZÁMKY - BEŠEŇOV	332	67	7877	303	3,85	254	3,22	25	18
88	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO IVANKA PRI NITRE	IVANKA PRI NITRE	236	46	7876	286	3,63	255	3,24	28	7
89	AFG, S.R.O. TURČIANSKE TEPLICE	DOLNÁ ŠTUBŇA	420	101	7855	314	4,00	257	3,27	29	16
90	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ĎUMBIER	PODKOREŇOVÁ FARMA	221	88	7845	328	4,18	260	3,31	31	14
91	PD TRÍBEČ NITRIANSKA STREDA SO SÍDLOM V SOLČANOCH	SOLČANY	311	73	7812	288	3,69	257	3,29	25	3
92	AGROPODNIK SLAMOZ, SPOL.S R.O.	ZEMPLÍNSKA TEPLICA	139	43	7797	278	3,57	263	3,37	29	10
93	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODOLIE	PODOLIE VKK	331	65	7782	298	3,83	255	3,28	25	17
94	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODUNAJSKÉ BISKUPICE	PODUNAJSKÉ BISKUPICE	203	50	7766	299	3,85	249	3,21	25	15
95	AGROČAT A.S., ČILÍŽSKÁ RADVAŇ	ČILÍŽSKÁ RADVAŇ	209	40	7757	283	3,65	247	3,18	26	30
96	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SUCHÉ BREZOVO-VEĽKÝ LOM	VEĽKÝ LOM	141	56	7757	303	3,91	273	3,52	25	25
97	MEDZIČILIZIE, A. S.	ŇARAD	412	88	7750	280	3,61	256	3,30	24	27
98	PD PRESELANY	PRESELANY	250	65	7736	269	3,48	250	3,23	24	9
99	AGROSEV, SPOL. S R.O.	DETVA	127	20	7681	286	3,72	258	3,36	24	4
100	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO BADÍN	BADÍN	168	31	7681	264	3,44	247	3,22	28	5

Top 150 fariem 1. laktácie Slovensko podľa kg mlieka 1. október 2013 - 30. jún 2014 Top 150 farms 1. lactations milk kg Slovakia October 1. 2013 - June 30. 2014

Por.	Názov podniku	Chov - farma	PK Kravy	Lakt.	Mlieko kg	Tuk kg	Tuk%	Biel. Kg	Bielk.%	1. Lak. Vek M.	Dni
Rank	Breeder	Farm	HB Cows	Lact.	Milk kg	Fat kg	Fat%	Prot. Kg	Prot.%	1. Lac. Age M.	Days
101	PD SLATINA NAD BEBRAVOU	SLATINA N. BEBRAVOU	344	69	7681	280	3,65	245	3,19	23	10
102	POLNOHOSPODÁR NOVÉ ZÁMKY A.S.	BÁNOV	264	82	7661	323	4,22	254	3,32	24	22
103	TATRA-AGROLEV S.R.O. LEVOČA	LEVOČA 01	399	103	7657	316	4,13	264	3,45	27	12
104	ING. DANIEL LEITMAN - AGRODAN	AGRODAN, KOŠ	180	35	7639	318	4,16	264	3,46	27	2
105	SEMAT A.S. TRNAVA	KOČIŠSKÉ	480	84	7635	294	3,85	261	3,42	26	11
106	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO BUDMERICE	BUDMERICE	271	57	7622	274	3,59	237	3,11	24	3
107	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SO SÍDLOM V L. MIKULÁŠI	LIPT. MIKULÁŠ	196	46	7621	263	3,45	242	3,18	31	10
108	SEMAT A.S. TRNAVA	VELKÝ DVOR	420	83	7612	311	4,09	254	3,34	25	25
109	ROLNÍCKE DRUŽSTVO ŠALA	ŠALA VKK	409	106	7596	266	3,50	242	3,19	24	27
110	AG PONIKY, S.R.O.	PONIKY	82	18	7593	297	3,91	252	3,32	33	6
111	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ŽEMBEROVCE	SELEC	250	79	7592	302	3,98	255	3,36	25	4
112	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ČAKAJOVCE A DRAŽOVCE	DRAŽOVCE	96	17	7585	260	3,43	245	3,23	24	28
113	AGRORENT, A.S. NESVADY	NESVADY	340	71	7585	276	3,64	242	3,19	24	28
114	BALSEED SPOL. S R.O. BALVANY	ČERGOV	156	15	7584	296	3,90	237	3,13	26	23
115	AGROMARKT NÝROVCE S.R.O.	NÝROVCE	180	16	7584	279	3,68	248	3,27	26	27
116	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VEĽKÉ ZÁLUŽIE	VEĽKÉ ZÁLUŽIE	78	26	7575	280	3,70	256	3,38	25	20
117	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SPIŠSKÉ BYSTRÉ	SP.BYSTRÉ	237	36	7551	241	3,19	247	3,27	26	31
118	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VÝCHODNÁ	VÝCHODNÁ	294	82	7551	303	4,01	238	3,15	28	14
119	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO JAVORINKA	JAVORINKA	85	21	7537	312	4,14	242	3,21	28	2
120	FYZOKOL SPOL. S R.O. ČIERNY BROD	ČIERNY BROD Č.450	200	29	7536	300	3,98	246	3,26	25	8
121	ROLNÍCKE DRUŽSTVO DOVALOVO	DOVALOVO	223	55	7524	300	3,99	258	3,43	26	1
122	ROLNÍCKE DRUŽSTVO SELCE	SELCE	104	16	7513	291	3,87	238	3,17	31	13
123	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VINIČNÉ-S.GROB	VINIČNÉ	173	46	7511	276	3,67	233	3,10	27	21
124	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO LUDROVÁ	LIPT.ŠTIAVNICA	353	93	7488	286	3,82	264	3,53	27	30
125	AGRO HOŠŤOVCE S.R.O.	CHYZEROVCE I	300	70	7448	288	3,87	244	3,28	27	9
126	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V SMOLENICIACH	SMOLENICE 1	195	42	7445	284	3,81	244	3,28	26	17
127	PD VEĽKÉ CHLIEVANY	BISKUPICE	107	37	7441	304	4,09	257	3,45	28	14
128	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V ŠENKVICIACH	ŠENKVICE	280	84	7441	275	3,70	234	3,14	25	14
129	SPOLOČNÉ POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VESELÉ	VESELÉ	84	23	7428	292	3,93	248	3,34	26	6
130	ROLNÍCKO-OBCHODNÉ DRUŽSTVO SEČOVSKÁ POLIANKA	SEČ.POLIANKA	236	50	7424	287	3,87	250	3,37	28	30
131	AGROSTAAR KB SPOL. S R.O. KRÁLOV BROD	PORBOKA	192	38	7418	254	3,42	248	3,34	28	3
132	ROLNÍCKE DRUŽSTVO HYBE	HYBE	234	30	7409	304	4,10	246	3,32	32	30
133	AGRO-NV A.S.	AGRO-NV A.S.	123	31	7406	272	3,67	255	3,44	29	10
134	LA TERRA, S.R.O. POPRAD - MATEJOVCE	MATEJOVCE	198	53	7400	289	3,91	249	3,36	25	19
135	POLNOHOSPODÁRSKE VÝROBNO-OBCHOD. DRUŽSTVO DRAHOVCE	DRAHOVCE	105	16	7369	275	3,73	248	3,37	32	16
136	AGRIFARM SPOL.S R.O. TURČIANSKA ŠTIAVNIČKA	TURČ. ŠTIAVNIČKA	37	19	7364	313	4,25	246	3,34	36	8
137	ZEMEDAR, S.R.O. POPRAD - STRÁŽE	POPRAD - STRÁŽE	106	26	7364	282	3,83	237	3,22	25	7
138	ROLNÍCKE DRUŽSTVO BZOVÍK	JALŠOVÍK	226	45	7335	280	3,82	239	3,26	27	26
139	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VRBOVÉ	VRBOVÉ	78	23	7318	263	3,59	229	3,13	25	22
140	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V JUROVEJ	KRÁLOVIČOVE KRAČANY	236	41	7307	268	3,67	251	3,44	25	30
141	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO JUR NAD HRONOM	JUR NAD HRONOM	29	19	7290	256	3,51	229	3,14	31	10
142	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SO SÍDLOM V JAROVNICIACH	JAROVNICE	443	110	7283	287	3,94	235	3,23	25	15
143	PD VINOHRADY CHOŇKOVCE	CHOŇKOVCE	206	46	7272	276	3,80	247	3,40	36	8
144	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO HLOHOVEC	KLAČANY	186	31	7271	304	4,18	245	3,37	24	2
145	POLNOHOSPOD. DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ KOSTOLANY	VEĽKÉ KOSTOLANY	146	35	7265	292	4,02	245	3,37	24	28
146	PODBRANČ ROLNÍCKE DRUŽSTVO	PODBRANČ	42	14	7190	257	3,57	229	3,18	24	6
147	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SO SÍDLOM V L. MIKULÁŠI	ZÁVAŽNÁ PORUBA	209	36	7190	281	3,91	234	3,25	30	17
148	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO TATRY V SPIŠSKEJ BELEJ	SLOVENSKÁ VES	193	38	7179	291	4,05	237	3,30	26	31
149	ROLNÍCKE DRUŽSTVO V PLAVNICI	PLAVNICA	86	41	7156	236	3,30	224	3,13	30	13
150	ROLNÍCKE DRUŽSTVO BLIŽINA PRIETRŽKA	PRIETRŽKA	100	18	7150	295	4,13	224	3,13	25	18

Hodnotenie telesnej kondície...

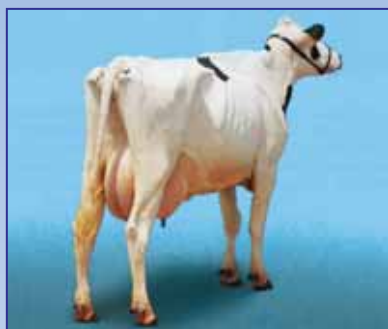
dôležitá súčasť moderného manažmentu mliečnej farmy.

Čo to je ?

Metóda vytvorená na rýchle stanovenie množstva tuku na živom zvierati, založená na princípe, že osvalenie je výsledkom genetického potenciálu, zatiaľ čo ukladanie tukových rezerv je výsledkom úrovne výživy.

Hodnotenie telesnej kondície

Najpoužívanejší je systém 1-5 bodov, kde 1 bod reprezentuje extrémne chudé zviera, takmer bez tukových rezerv. Naproti tomu hodnotenie 5 bodov reprezentuje tučné - obézne zviera. Počas laktácie a obdobia státia na sucho by sa telesná kondícia mala meniť maximálne o 1 bod.

BTK = 1

Hlboké priehlbiny okolo koreňa chvosta. Panva a krátke rebrá sú ostré a ľahko hmatateľné. V oblasti bedier a panvy nie je žiadne tukové tkanivo. V bedrách výrazná priehlbina.

BTK = 2

Okolo koreňa chvosta plytké priehlbiny s malým množstvom tukového tkaniva, ktoré pokrýva sedacie hrbole. Panva ľahko hmatateľná. Konce krátkych rebier sú zaobalené tukom, vyššie plochy sú hmatateľné miernym tlakom. V bedrovej oblasti viditeľná priehlbina.

BTK = 3

Okolo koreňa chvosta nie sú žiadne priehlbiny, v celej oblasti sa nachádza ľahko hmatateľné tukové tkanivo. Panvu je možné nahmatáť miernym tlakom. Konce rebier pokrýva hrubá vrstva tukového tkaniva, ale dajú sa ešte nahmatáť silným tlakom. V oblasti bedier mierna priehlbina.

Odporúčané termíny hodnotenia a body telesnej kondície (BTK):

- pri otelení 3,5 BTK
- do 60 dní po otelení 2,5-3 BTK
- 61 – 120 dní laktácie 2,5 BTK
- 121 – 210 dní laktácie 2,5-3 BTK
- koniec laktácie 3-3,5 BTK
- obdobie státia na sucho 3,5 BTK

Pre stáda s problematickou plodnosťou, zlým zdravotným stavom a nízkou mliečnou úžitkovosťou sa odporúča zisťovať vývoj telesnej kondície mesačne.

Záver

Chovatelia by mali hodnotiť telesnú kondíciu kráv pravidelne, tak aby mohli zladit' úroveň kŕmenia vo vzťahu k produkcii a sledovať zdravotný stav jednotlivých zvierat a skupín. Adekvátne telesné rezervy sú nevyhnutné na udržanie zdravia, produkcie a reprodukčnej efektívnosti. Podvyživené kravy sú náchylné k znižovaniu mliečnej produkcie a k slabej perzistencii laktácie. Pretučnené kravy majú predispozíciu k ťažkým pôrodom, syndrómu pretučnenia pečene, zhoršenej reprodukcii a metabolickým poruchám. Hlavným cieľom sledovania telesnej kondície je dosiahnuť optimálnu telesnú kondíciu v čase otelenia.

BTK = 4

Okolo koreňa chvosta sú viditeľné záhyby tukového tkaniva s vančúškami tuku pokrývajúcimi sedacie hrbole. Krátke rebrá nie sú hmatateľné. V bedrovej oblasti nie je žiadna priehlbina.

BTK = 5

Koreň chvosta je pokrytý hrubou vrstvou tukového tkaniva. Panvu nie je možné nahmatáť ani silným tlakom. Rebrá sú pokryté hrubou vrstvou tukového tkaniva.